

ایمنی زیستی

نشریه هفدهم انجمن علمی ایمنی زیستی ایران سال سوم، شماره دهم و یازدهم

Biosafety Society of Iran

صفحه	عناوین مطالب شماره
۲	سرمقاله
۴	اخبار
۱۶	گزارش ویژه
۴۶	یادمان باشد
۴۷	مصاحبه اختصاصی
۵۵	ارتباط با ما

نشریه دوماهانه انجمن علمی ایمنی

زیستی ایران

سال سوم، شماره دهم و یازدهم،

تیرماه ۱۳۹۰

صاحب امتیاز : انجمن ایمنی زیستی

ایران

مدیرمسئول : بهزاد قره‌یاضی

سر دبیر : فهیمدخت مختاری

رئیس هیئت تحریریه : فضل ا...افراز

اعضای هیئت تحریریه : نیراعظم

خوش خلق سیما، اسکندر امیدی نیا،

فهیمدخت مختاری، بابک ناخدا، مهران

عنایتی شریعت پناهی، عباس عالم زاده

و امید اظهري

چاپ : نشر کهن

دبیرخانه انجمن ایمنی زیستی ایران ضمن

قدردانی و امتنان از بذل توجه کلیه

اساتید، دانش‌پژوهان، صاحب‌نظران و

خوانندگان گرامی، از هرگونه انتقاد،

پیشنهاد و اظهار نظر جهت تکمیل و

تصحیح این مجموعه در شماره‌های

بعدی آن استقبال می‌کند. شایان ذکر

است، درج مطالب در این نشریه الزاما به

معنی رد یا قبول دیدگاه نویسنده محترم

از سوی این انجمن نیست.

سرمقاله

مشارکت فعال نهاد قانون‌گذاری، دستگاه‌های اجرایی، دستگاه‌های نظارتی، دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی و پرورشی دولتی و غیر دولتی، انجمن‌های علمی و پژوهشگران جوان در کنار متخصصین پیشکسوت در نوع خود کم نظیر بود. سخنرانی پرغنای رئیس کمیسیون کشاورزی و منابع طبیعی مجلس شورای اسلامی، حمایت وزارت علوم با حضور معاون وزیر، حمایت ویژه دبیر کمیسیون انجمن‌های علمی کشور (آقای دکتر براری)، سخنرانی روشنگر دبیر شورای ملی ایمنی زیستی و سخنرانی اختتامیه معاون وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، مشارکت فعال روسای انجمن‌های علمی بیوتکنولوژی، ژنتیک و زراعت و اصلاح نباتات و اعضای ارشد این انجمن‌ها، این همایش را به محلی برای تبادل-نظر و تبادل آخرین یافته‌های علمی در حوزه مهندسی-ژنتیک در ایران و منطقه مبدل کرد.

از جلوه‌های بارز دیگر این همایش حضور پررنگ برجسته‌ترین متخصصین ایمنی‌زیستی و مهندسی ژنتیک از سه قاره جهان بود که تمایز این همایش ملی را از یک همایش تمام عیار بین‌المللی مشکل می‌کرد. گزارش‌های ارائه شده از سوی متخصصان ایمنی‌زیستی و مهندسی ژنتیک از وضعیت توسعه کشت این قبیل محصولات در کشورهای منطقه به‌ویژه کشور همسایه (پاکستان) که با کشت بیش از $2/4$ میلیون هکتار پنبه تراریخته در سال ۲۰۱۰ و پیش‌بینی افزایش این قبیل محصولات تا ۷ میلیون هکتار در سال‌های آتی بسیار روشنگر و عبرت-آموز بود. در حالی که ایران در سال ۲۰۰۴ با تولید انبوه اولین محصول تراریخته در بین کشورهای اسلامی و در منطقه رتبه اول را از آن خود کرده‌بود، استمرار دانایی ستیزی، فناوری هراسی و قانون‌گریزی مدیریت‌های میانی در حوزه بیوتکنولوژی کشاورزی موجب ازدست رفتن این جایگاه و فاصله گرفتن از اهداف متعالی مندرج

سومین همایش ملی ایمنی زیستی و مهندسی ژنتیک

برگزاری سومین همایش مهندسی ژنتیک و ایمنی زیستی برگ زرین دیگری در دفتر افتخارات انجمن ایمنی‌زیستی و جامعه علمی مهندسی ژنتیک، زیست‌شناسان، متخصصین کشاورزی، بهداشت، پزشکی، محیط زیست، حقوق و صنعت کشور محسوب می‌شود. سومین همایش مهندسی ژنتیک و ایمنی زیستی از جهات مختلفی واجد اهمیت بود. حضور پررنگ متخصصین از سرتاسر کشور با گرایش‌های علمی و دیدگاه‌های متفاوت در عرصه ایمنی‌زیستی از همه دستگاه‌های دخیل در این حوزه بسیار چشمگیر و ستودنی بود. بدون تردید برگزاری همایشی با این عظمت در رشته‌ای که از جنبه تخصصی در حدی است که در دانشگاه‌ها دوره‌ای برای آن وجود ندارد، گامی مثبت برای معرفی این علم و فناوری و ترویج آن محسوب می‌شود. از سوی دیگر برگزاری همایش با

محصول تراریخته‌ای را در ایران انکار می‌کنند قرار گرفت. معاون برنامه‌ریزی و پشتیبانی پژوهشکده بیوتکنولوژی کشاورزی حضور مدیریت این پژوهشکده در همایش را منوط به حذف این برنامه کرد. این درخواست مدیریت پژوهشکده با انگیزه ایجاد همدلی و هم‌داستانی هرچه بیشتر و پرهیز از موارد اختلافی مورد اجابت قرار گرفته و با وجود دعوتی که از کشاورزان پیشرو انجام شده بود از برنامه حذف شد. اما متأسفانه حتی این اقدام هم موجب همراهی مدیریت این پژوهشکده که در سال‌های نه چندان دور خود برگزار کننده همایش ایمنی زیستی بود نشد.

قطعنامه سومین همایش مهندسی ژنتیک و ایمنی زیستی که با عنوان توسعه پایدار و امنیت غذایی برگزار شد اکنون به زیور طبع آراسته شده و به عنوان درخواست شرکت‌کنندگان در این همایش و جامعه علمی بیوتکنولوژی و مهندسی ژنتیک و متخصصین ایمنی زیستی کشور به مسئولین اجرایی کشور ارائه خواهد شد. نتیجه این درخواست‌ها در شماره‌های بعدی به اطلاع اعضای محترم انجمن ایمنی‌زیستی و سایر علاقمندان خواهد رسید. به امید روزی که با تولید انبوه محصولات تراریخته در کنار محصولات تولید شده از روش‌های کشت ارگانیک، اصلاح نباتات سنتی و علمی و سایر روش‌های تولید. غذا، کشورمان را بی‌نیاز از واردات ده‌ها میلیون تن محصولات کشاورزی کرده نقش خود را در تامین امنیت غذایی مردم جهان و کاهش فقر و گرسنگی ایفا کنیم.

به امید آن روز

در سند چشم‌انداز نظام در افق ۱۴۰۴ شده‌است. اما ارائه نتایج مطالعات و پژوهش‌های کم‌نظیر دانشمندان ایرانی و یکدلی و هم‌زبانی شرکت‌کنندگان در این همایش سه روزه امیدواری‌های زیادی را در بهبود شرایط نشان می‌دهند. دانشمندان ایرانی و پژوهشگران متعهد این مرز و بوم در سخت‌ترین شرایط کشور همچنان افتخار آفرینی کرده و می‌کنند. آنها با وجود تمامی محدودیت‌ها که تجلی آن را در الزام به ترک محل همایش یاد شده از سوی برخی مدیران پژوهشکده بیوتکنولوژی کشاورزی در واکنش به انتقاد (ولو غیر منصفانه) یکی از سخنرانان مراسم افتتاحیه می‌توان بخوبی نظاره کرد، خواستار تعالی کشورشان و رهایی از بلیه واردات محصولات کشاورزی و فراورده‌های غذایی و فراورده‌های نو ترکیب پزشکی در عین تضعیف تولید داخلی از سوی مدیران دانایی ستیز و فناوری هراس هستند.

تجلیل از برجسته‌ترین دست‌اندرکاران رسانه‌های خبری که طی قریب به یک دهه برای توسعه مهندسی ژنتیک در کشور کوشیده‌اند، قدردانی از موسسات دولتی (پژوهشگاه رویان) و خصوصی (شرکت سیناژن) پیش‌تاز در عرصه تولید محصولات تراریخته، انتخاب برترین مقالات و اهدای جایزه به دانش‌آموزان برنده در مسابقه نقاشی، این همایش را به جشنواره‌ای بی‌بدیل در عرصه بیوتکنولوژی مبدل ساخته بود. براساس مصوبه هیئت مدیره انجمن ایمنی‌زیستی مقرر شده بود، کشاورزان پیش‌تاز در عرصه تولید محصولات تراریخته نیز در همین همایش معرفی و مورد تقدیر قرار گیرند. این کشاورزان در سال‌های ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۴ با به زیر کشت بردن تنها محصول تراریخته پرچم ایران را برای ابد تحت عنوان "اولین کشور مسلمان و اولین کشور جهان که برنج تراریخته را به تولید انبوه رسانده است" ثبت کردند. این مصوبه هیئت مدیره با واکنش منفی مدیریت پژوهشکده بیوتکنولوژی کشاورزی که در مجامع داخلی و خارجی تولید انبوه هر نوع

افتتاح رسمی مرکز اطلاعات بیوتکنولوژی و عقد قرارداد این مرکز با سرویس بین‌المللی دسترسی و استفاده از بیوتکنولوژی با حضور آیت الله هاشمی رفسنجانی

همایش بدیع توسط دانشگاه آزاد اسلامی، دانش و تکنولوژی جدید را از دستاوردهای ارزشمند بشریت دانست و گفت: امروز، شاخه‌های فراوان دانش ژنتیک و بیوتکنولوژی آن‌قدر سریع رشد و توسعه یافته که برخی را نگران ساخته است. آیت‌الله هاشمی رفسنجانی دستیابی به علم در سرتاسر دنیا به خصوص علوم جدید و پیشرو را از تأکیدات همیشگی دین اسلام و قرآن کریم خواند و تصریح کرد: عقلانیت بشر هم این را اقتضا می‌کند که هیچ کشوری دروازه‌های خود را بر روی علوم و

مرکز اطلاعات بیوتکنولوژی ایران با همکاری انجمن ایمنی زیستی و دانشگاه آزاد اسلامی روز چهارشنبه ۲۵ خردادماه با حضور جمع کثیری از دانشمندان و متخصصین بیوتکنولوژی کشور به صورت رسمی افتتاح شد. آیت الله هاشمی رفسنجانی رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام در مراسم اختتامیه سومین همایش ملی ایمنی‌زیستی و مهندسی ژنتیک و نیز افتتاح رسمی مرکز اطلاعات بیوتکنولوژی ایران، با تبریک فرا رسیدن میلاد مولی‌الموحدین علی(ع)، با تشکر ویژه از برگزاری این

مرکز نام برد و ادامه داد: در حال حاضر اطلاعات و مطالب ناصحیحی در زمینه بیوتکنولوژی و مهندسی ژنتیک ارائه می‌شود که این امر نگرانی‌هایی را در این زمینه ایجاد کرده است. وی یادآور شد: محصولات بیوتکنولوژی روش‌هایی برای درمان بیماری‌ها و سایر

کاربردهای پزشکی، پالایش محیط زیست، حفظ تنوع زیستی و کاهش مصرف سموم کشاورزی ارائه می‌دهند از این رو این مرکز درصدد است تا با فعالیت‌های علمی و پژوهشی اطلاعات صحیحی در خصوص

این روش‌ها ارائه دهد. رئیس انجمن ایمنی زیستی ایران افزود: اکنون که این مرکز در ایران تأسیس شده است، تلاش می‌کنیم با معرفی صحیح زیست فناوری و مهندسی ژنتیک، مذاکره با مسئولین و آموزش از سطوح ابتدایی، راه تعالی علمی کشور را هموارتر سازیم. وی با اشاره به تأکید مقام معظم رهبری در دستیابی به علوم و محصولات زیست فناوری و همچنین وجود قوانین و مقررات مبنی بر استفاده از محصولات تراریخته اظهار داشت: یکی از

وظایف مرکز اطلاعات بیوتکنولوژی ایران پیگیری مطالبات رهبری برای تحقق اهداف بلند مندرج در سند چشم انداز نظام در افق ۱۴۰۴، سند ملی زیست فناوری و سایر اسناد بالادستی نظام، قرار داده شده است. به گفته وی این مرکز با عقد قرارداد با سرویس بین المللی دستیابی و استفاده از بیوتکنولوژی کشاورزی فعالیت‌های خود را جهانی می‌کند. قره‌یاضی خاطر نشان کرد: مقر

تکنولوژی جدید نبندد. رئیس هیأت امناء و مؤسس دانشگاه آزاد اسلامی با اشاره به اینکه امروز در ایران زمینه‌های بسیار خوبی برای رشد و توسعه این دانش به وجود آمده است، گفت: در برنامه ۵ ساله آینده دانشگاه آزاد اسلامی توجه ویژه‌ای به دانش‌های نوین‌پدید خواهد

داشت. رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام یکی از اهداف مهم دانشگاه آزاد اسلامی را تبدیل دستاوردها و پژوهش‌های اساتید و دانشجویان به تولید ثروت و صنعت عنوان و تصریح کرد: قلمرو وسیع این مرکز بزرگ آموزش عالی و امکانات وسیع آن در کنار عزم و اراده پایان‌ناپذیر مدیران، مسئولان، هیأت علمی و دانشجویان دانشگاه آزاد چشم‌اندازی روشن را برای آینده امکان‌پذیر کرده است. رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام برگزاری این همایش و افتتاح رسمی مرکز اطلاعات بیوتکنولوژی ایران را نقطه عطفی در دانش ژنتیک در کشور خواند و با تأکید بر لزوم گسترش همکاری‌های

بین‌المللی میان مراکز علمی و تحقیقاتی ایران و سایر کشورها گفت: تبادل دانش و تجربه میان ۲۷ مرکز موجود و مرکز جدید در ایران می‌تواند مرکز جهانی بزرگی را شکل دهد به شرطی که روابط عمومی این مراکز به خوبی عمل کنند.

رئیس انجمن ایمنی زیستی اطلاع رسانی صحیح در حوزه بیوتکنولوژی و مهندسی ژنتیک را از مأموریت‌های این

IRBIC
Iranian Biotechnology Information Center
www.irbic.ir

Send your articles, news, views etc to info@irbic.ir

انجمن ایمنی زیستی ایران
Biosafety Society of Iran

همچنین خانم دکتر آلدیتا نائب رئیس انجمن بیوتکنولوژی فیلیپین با تأکید بر لزوم توجه بیش از پیش به دانش‌های جدید و نو، مهندسی ژنتیک و بیوتکنولوژی را از دانش‌های پیشرو جهان خواند و با تشکر از برگزاری همایش سه روزه در ایران زمینه‌های رشد این دانش جدید در ایران را بسیار خوب و مساعد توصیف کرد. در پایان این مراسم قرارداد همکاری مرکز اطلاعات بیوتکنولوژی ایران و سرویس بین‌المللی دسترسی و استفاده از بیوتکنولوژی در حضور آیت‌الله هاشمی رفسنجانی به امضای طرفین رسید.

انجمن ایمنی زیستی ایران تاسیس و پیوستن مرکز اطلاعات بیوتکنولوژی ایران را به جرگه مراکز اطلاع رسانی بیوتکنولوژی جهان تبریک گفته و امیدوار است که در آینده‌ای نزدیک جایگاه ویژه‌ای را در زمینه اطلاعات مربوط به علم بیوتکنولوژی در کشور ایران و جهان به خود اختصاص دهد.

آسیایی این سرویس بین‌المللی در مرکز بین‌المللی تحقیقات برنج فیلیپین است. در ابتدای این مراسم دکتر قره‌یاضی رئیس انجمن ایمنی زیستی ایران و دبیر همایش گزارشی را هم از برگزاری سومین همایش ملی مهندسی ژنتیک و ایمنی زیستی و مباحث مطرح شده و نیز اهمیت این دانش ارائه کرد.

اقبال چاودهای دانشمند پر آوازه پاکستانی، رئیس مرکز بین‌المللی تحقیقات زیست‌شناسی و شیمی دانشگاه کراچی و رئیس مرکز اطلاعات بیوتکنولوژی پاکستان به نمایندگی از رؤسای مراکز اطلاعات بیوتکنولوژی منطقه با تشکر از برگزاری این همایش مفید و تبریک پیوستن جمهوری اسلامی ایران به جمع مراکز اطلاعات بیوتکنولوژی، به اهمیت این دانش جدید در آینده پرداخت و گفت: ایران پس از انقلاب اسلامی از جنبه توسعه علم و تکنولوژی و همچنین گسترش آموزش عالی رشد بسیار خوبی را داشته که نمونه آن دانشگاه آزاد اسلامی و دستاوردهای آن است. متن کامل سخنرانی دکتر اقبال چاودهای و سایر میهمانان خارجی این مراسم در سایت مرکز اطلاعات بیوتکنولوژی ایران www.irbic.ir قابل دسترسی است.

دکتر سید محمد حسین مدرسی پزشک و متخصص ژنتیک و بیوتکنولوژی است و ریاست مرکز انستیتو پاستور ایران را در کارنامه خود دارد. وی دارای سوابق درخشانی در دوره ریاست خود در زمینه تولید واکسن‌های نو ترکیب است.

انجمن ایمنی زیستی و مرکز اطلاعات بیوتکنولوژی ایران ضمن تبریک این انتصاب انتظار دارد با تلاش و جدیت روزافزون بستر توسعه مهندسی ژنتیک و استفاده از محصولات تراریخته برای کشورمان فراهم شده با حضور متخصصین حقیقی و همکاری و تعامل سازنده آنها با انجمن‌های علمی کشور زمینه‌های جبران عقب‌ماندگی ناشی از دانایی ستیزی و فناوری هراسی مدیران میانی در برخی از دستگاه‌ها به ویژه در حوزه‌های مرتبط با بیوتکنولوژی کشاورزی فراهم شود.

متن کامل حکم دکتر محمود احمدی نژاد بدین شرح است

بسم الله الرحمن الرحيم

جناب آقای دکتر سید محمد حسین مدرسی

در اجرای ماده (۳) قانون ایمنی زیستی و تبصره (۲) ماده یاد شده مصوب ۱۳۸۸/۵/۲۶ مجلس شورای اسلامی و بنا به پیشنهاد وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، به موجب این حکم و برای مدت چهار سال به عضویت شورای ملی ایمنی زیستی منصوب می شوید. امید است با توکل به خداوند متعال و همکاری سایر اعضای محترم آن شورا در انجام وظایف محوله موفق باشید.

محمود احمدی نژاد

رئیس جمهوری اسلامی ایران

انتصاب دکتر سید محمد حسین مدرسی به عضویت شورای ملی ایمنی زیستی

مرکز اطلاعات بیوتکنولوژی

طی حکمی از سوی دکتر محمود احمدی نژاد؛ دکتر سید محمد حسین مدرسی عضو ارشد انجمن‌های ایمنی زیستی و بیوتکنولوژی کشور به عضویت شورای ملی ایمنی زیستی منصوب شد. این انتصاب بر اساس ماده سه قانون ملی ایمنی زیستی و به دنبال معرفی وی از سوی وزارت علوم و تحقیقات و فناوری صورت گرفت. انجمن ایمنی زیستی و مرکز اطلاعات بیوتکنولوژی ایران از این اقدام تقدیر کرده ضمن تبریک این انتصاب به دکتر مدرسی از دبیر محترم کمیسیون انجمن‌های علمی وزارت علوم تحقیقات و فناوری؛ معاون محترم پژوهشی این وزارت و رئیس محترم دبیرخانه شورای ملی ایمنی زیستی نیز برای پیگیری صدور این حکم تشکر و قدردانی می کند.

برعهده دستگاههای اجرایی ذیصلاح شد. در این ارتباط وزارت جهاد کشاورزی در امور مرتبط با تولیدات بخش کشاورزی و منابع طبیعی، وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی در امور مرتبط با ایمنی و سلامت مواد غذایی، آرایشی بهداشتی و مواد پزشکی و سازمان حفاظت محیط زیست در امور مرتبط با حیات وحش و بررسی ارزیابی مخاطرات زیستی محیطی بر مبنای مستندات علمی ارائه شده توسط متقاضی به عنوان دستگاههای اجرایی ذیصلاح معرفی شدند. همچنین صدور مجوز در قبال مستندات علمی ارزیابی مخاطرات احتمالی ارائه شده توسط اشخاص حقیقی و حقوقی اعم از دولتی و غیردولتی در رهاسازی، واردات و صادرات و نقل و انتقال داخلی و فرامرزی کلیه موجودات زنده تراریخته ژنتیکی موضوع این قانون برعهده دستگاههای ذیصلاح مشخص شده در این قانون بود. در این ارتباط کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی که بعد از انجام آزمایشات میدانی، قصد رهاسازی موجودات زنده تراریخته در محدوده‌های مسئولیتی فوق الذکر را دارند با رعایت ضوابط مشخص شده در این قانون موظف به اخذ مجوز از دستگاههای ذیصلاح یادشده بودند. همچنین دستگاههای اجرایی ذکر شده در این قانون پس از اخذ مستندات علمی مربوط به ارزیابی مخاطرات احتمالی انجام شده توسط متقاضی، حداکثر ظرف مدت سه ماه نظر مستدل و کتبی خود را مبنی بر موافقت و یا مخالفت اعلام کنند. نمایندگان همچنین مقرر کردند تا به منظور رسیدگی به اعتراض متقاضی نسبت به نظر دستگاههای اجرایی ذیصلاح و حل اختلافات و یا رسیدگی به شکایات احتمالی بین اشخاص و دستگاههای اجرایی ذیصلاح موضوع این قانون کمیسیون سه نفره‌ای داوری مرکب از متخصصان مرتبط با ایمنی زیستی (حداقل دانشیار) وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، جهاد کشاورزی و حکم رئیس شورای ملی ایمنی زیستی تشکیل می‌شود.

گفتنی است نمایندگان مجلس شورای اسلامی در سال ۱۳۸۸ رسیدگی به موارد مرتبط با ایمنی زیستی، سیاستگذاری تعیین و تصویب راهبردها در عرصه ایمنی زیستی و نظارت بر اجرای آن را به عهده شورای ملی ایمنی زیستی گذاشتند. با رای مجلس شورای ملی ایمنی زیستی با حضور معاون اول رئیس جمهور، وزیر جهاد کشاورزی، رئیس سازمان حفاظت محیط زیست کشور، وزیر بهداشت و درمان و آموزش پزشکی، وزیر علوم و تحقیقات و فناوری، یک نفر از اعضای انجمن‌های علمی تخصصی فناوری زیستی جدید (تشکل‌های طرح نهاد) با درجه دکتری به پیشنهاد این تشکل‌ها و تایید وزیر علوم و تحقیقات و فناوری و با حکم رئیس جمهور و یک نفر از اعضای کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی مجلس شورای اسلامی به انتخاب کمیسیون مذکور و با رای مجلس شورای اسلامی به عنوان ناظر تشکیل شد. نمایندگان ریاست این شورا را به معاون اول رئیس جمهور سپردند. همچنین با نظر مجلس، مدت مسئولیت نمایندگان تشکل‌ها و هیئت علمی دانشگاه‌ها ۴ سال شد که برای دوره‌های بعد نیز قابل تمدید بود. دبیرخانه این شورا نیز در سازمان محیط زیست مستقر شد. با رای مجلس صدور، تمدید و لغو مجوز فعالیت در امور مرتبط با فناوری زیستی جدید با رعایت قوانین مربوط به هر دستگاه و ضوابط ایمنی زیستی موضوع ماده ۳ این قانون

اعضای پیش کسوت این پژوهشکده و ممانعت موقت از حضور برخی کارشناسان پژوهشکده در محل کار آنها نیز پیش رفت. سخنرانی انتقادی دکتر عیسی کلانتری دبیر کل دبیرخانه کشاورز بود که با مقایسه موسسات بیوتکنولوژی در ایران و کوبا سوال کرد که چرا در کوبا چند سال پس از تاسیس موسسه بیوتکنولوژی محصولات آن به ۵۱ کشور جهان از جمله ایران صادر شده است اما در ۱۵ سال گذشته از محصولات پژوهشکده بیوتکنولوژی کشاورزی در ایران خبری نیست. وی به طور ویژه سوال کرد که چرا از ۱۴۸ میلیون هکتار اراضی زیر کشت محصولات تراریخته یک هکتار آن در ایران نیست؟

گفتنی است این اولین همایش ایمنی زیستی کشور در طول سال‌های اخیر بوده است که بدون هر نوع حمایت مالی وزارت جهاد کشاورزی و با کارشکنی‌های زایدالوصف مدیریت پژوهشکده بیوتکنولوژی به صورت مستقل برگزار شد. ضمن تاکید بر اینکه این توفیق مرهون همه اعضای انجمن به ویژه اعضای هیئت مدیره، کمیته علمی و کمیته اجرایی همایش بوده است اما به دلیل نقش ممتازی که رئیس و نایب رئیس انجمن ایمنی زیستی در برگزاری موفق این همایش داشته‌اند زحمات آنها به طور ویژه مورد تقدیر اعضای هیئت مدیره انجمن بیوتکنولوژی کشور قرار گرفت.

متن کامل تقدیر دکتر علی ملبوبی، دکتر محمود تولایی، دکتر سیروس زینلی، دکتر شمس بخش، دکتر امیر موسوی، دکتر عباس عالم‌زاده و دکتر نیر اعظم خوش‌خلق سیما به عنوان اعضای هیئت مدیره انجمن بیوتکنولوژی کشور از زحمات دکتر قره‌یاضی و همکارانشان در سومین همایش ملی ایمنی زیستی و مهندسی ژنتیک به شرح زیر است.

تقدیر و تشکر هیئت مدیره انجمن بیوتکنولوژی از زحمات و مدیریت دکتر قره‌یاضی در سومین همایش ملی ایمنی زیستی

با همکاری انجمن ایمنی زیستی و انجمن بیوتکنولوژی سومین همایش ملی ایمنی زیستی و مهندسی ژنتیک با حضور پررنگ و پررونق همه بازیگران و دست‌اندرکاران ایمنی زیستی و بیوتکنولوژی کشور برگزار شد. از سازمان حفاظت محیط زیست (رئیس شورای ملی ایمنی زیستی) گرفته تا وزارت جهاد کشاورزی از پژوهشگران گرفته تا مدیران از دانشگاهیان گرفته تا تولیدکنندگان از اساتید تا دانشجویان از ایرانی‌ها تا اروپایی‌ها و آسیایی‌ها در این همایش شرکت کردند. این همایش با حاشیه‌هایی هم از سوی مدیریت پژوهشکده بیوتکنولوژی مواجه بود. این مدیریت بدون توجه به حضور گسترده میهمانان خارجی با فراخوان پژوهشگران و دانشجویان و صدور طومار حضور آنها را در این همایش به حالت تعلیق درآورد. با وجود این که برخی از این افراد جزو کادر اجرایی همایش بوده و از استقبال دانشمندان خارجی تا انجام امور مهم تدارکاتی و غیره را بر عهده داشتند و با اجبار از سوی مدیریت پژوهشکده مجبور به ترک همایش شدند و با وجود تلاش گسترده‌ای که از سوی این مدیریت برای به تعطیلی کشانده شدن این همایش صورت گرفت اما با تلاش کلیه همکاران همایش و مدیریت داهیان دکتر قره‌یاضی به عنوان رئیس انجمن ایمنی زیستی و دبیر علمی همایش، یکی از موفق‌ترین کنگره‌های تاریخ حیات ایمنی زیستی کشور رقم خورد. بهانه مدیریت پژوهشکده بیوتکنولوژی برای این اقدامات که تا حد اخراج برخی

جناب آقای دکتر بهزاد قره‌یاضی

رئیس محترم انجمن ایمنی زیستی

سلام علیکم

با احترام مایلیم از طرف خود و همکارانم در هیأت مدیره انجمن بیوتکنولوژی از تلاش در خور تقدیر جنابعالی، سرکار خانم مهندس مختاری و سایر همکاران فعال و شایسته شما در برگزاری با شکوه سومین همایش ملی ایمنی زیستی و مهندسی ژنتیک تشکر و تقدیر نموده به طور ویژه از رویکرد " تفاهم و تعامل سازنده " با همه دستگاه‌های دست اندر کار ایمنی زیستی کشور به ویژه برگزاری با شکوه افتتاحیه و اختتامیه ابراز مسرت می‌کنیم. حضور میهمانان خارجی و مسئولین دولتی، بخش خصوصی و انجمن‌های علمی پژوهشگران برگ زرین دیگری در دفتر با افتخار همکاری انجمن‌های علمی ایمنی زیستی و بیوتکنولوژی است.

مرحوم دکتر علی حق نظری ریاست معنوی سومین همایش ملی بیوتکنولوژی را به خود اختصاص دادند

تهیه و تنظیم: مهرناز انتصاری

جمع نظر حق به سه مقیاس علی بود

از منظر انسانی و احساسی علی بود

در علم عمل شهره آفاق علی بود

در کار هنر دانه الماس علی بود

دوباره همان صورت مهربان و باصفایش ظاهر می شود. کاش حقیقت داشت بودنش کاش تنهاییان نمی گذاشت کاش می- توانستیم به او بگوییم که چقدر استاد بی نظیری بود و چقدر بدون او دانشگاه سرد و خالی است، چقدر نیازمند امیدواری هایش هستیم. کاش می شد زمان به عقب برمی گشت و ذره ای از زحماتش را قبل از غروب تلخش جبران می کردیم. ولی افسوس که دیگر نه فرصتی برای جبران است و نه زمانی برای دیداری دوباره. آری در اولین روزهای دومین ماه زیبای بهاری غروب نا بهنگام استاد فرزانه دکتر علی حق نظری خبر تلخی بود که ناباورانه در کل مجامع علمی کشور پیچید و به یکباره بهار تمامی دوستدارانش را خزان کرد.

دکتر علی حق نظری در فروردین ماه سال یک هزار و سیصد و چهل و پنج در شهر زنجان دیده به جهان گشود. ایشان مدارج ابتدایی، راهنمایی و متوسطه را در زنجان گذراند و در سال ۱۳۶۴ در رشته شیمی دانشگاه رازی کرمانشاه پذیرفته شد.

بعد از گذراندن یک ترم تحصیلی، تغییر رشته داده و در رشته زراعت و اصلاح نباتات دانشگاه زنجان مشغول به تحصیل شد.

یادش بخیر چه روزهایی بود که قدر ندانستیم، روزهایی که به بهره گرفتن بیشتر از علمش امید داشتیم، روزهایی که سر کلامش می نشستیم و از درس هایش از مهربانی، صفا و صداقتش بهره می گرفتیم، روزهایی که با خستگی و ناامیدی از کار برایمان یک دنیا امید بود. هنوز هم اتاقش همان رنگ و بو را می دهد هنوز هم تابلوی یادگار روز معلم روی دیوارش نصب است، هنوز هم میزش همان جاست پر از کاغذ و کتابخانه اش پر از کتاب. فقط جای خودش خالی است روی همان صندلی، کافی است چشم هایتان را ببندید و تصور کنید.

زنجان و آوازه تحصیلات تکمیلی آن بود. دکتر علی حق نظری علاوه بر موفقیت در زمینه‌های ورزشی و هنری نیز سرآمد بودند. ایشان جزو اولین کسانی بودند که در زنجان موفق به کسب کمربند مشکی دان چهار و مدرک مربی گری در رشته کاراته شدند. استعداد بی‌نظیر در شعر، موسیقی، نقاشی و خطاطی ایشان شهره دوستان و آشنایان بود. هنوز هم دوستان استاد دست نوشته‌هایش را به یادگار دارند. دریافت رتبه ممتاز در خط نستعلیق کارنامه هنری ایشان را درخشان‌تر کرد. حاصل فعالیت‌های استاد علی حق نظری در زمینه علمی ۲۳ عنوان مقاله در نشریات مختلف خارجی و داخلی، تالیف چندین جلد کتاب، ثبت اختراع، شرکت در همایش‌های علمی داخلی و بین المللی و عضویت در انجمن‌های علمی چون انجمن علوم کشاورزی ایران، انجمن ژنتیک ایران، انجمن بیوتکنولوژی ایران، انجمن ژنتیک دانان Pisum در آمریکا در سال ۲۰۰ تا ۲۰۰۱، موسس LRA (انجمن پژوهشگران عدس) از سال ۲۰۰۱ تا مدت حیاتشان بود. نتیجه عمر کوتاه اما پر برکت استاد فقید دکتر علی حق نظری علاوه بر آثار علمی و هنری به جامانده از ایشان، دانشجویانی است که هیچ گاه او را فراموش نخواهند کرد دانشجویانی که همیشه و همه جا خود را مدیون زحمات بی‌شعبه دکتر می‌دانند، استادی که کاشت و داشت ولی به هنگام برداشت نبود تا خستگی‌های روز و روزگارش آرامشی یابد. اگر چه اینک نیست در کنارمان و جایش سرد و خالی است ولی عهد ما همچنان پابرجاست. تلاش می‌کنیم تا نامش، یادش، اخلاق نیکش را زنده نگهداریم. ریاست معنوی سومین همایش ملی ایمنی زیستی و مهندسی ژنتیک به پاس قدردانی از زحمات استاد فقید مرحوم دکتر حق نظری به نام ایشان اختصاص داده شد.

"روحش شاد و یادش همواره گرامی"

ایشان فردی باهوش مستعد و توانا در زمینه علمی بودند بطوری که در سال ۱۳۶۹ جایزه ی بالاترین معدل در میان همه دانشجویان فارغ التحصیل کارشناسی دانشگاه زنجان را به خود اختصاص داده و با کسب رتبه دوم در آزمون ورودی کارشناسی ارشد در همان سال در رشته اصلاح نباتات دانشگاه تهران مشغول به تحصیل شد. با تلاش و جدیت بعد از اتمام دوره کارشناسی ارشد با عنوان دانشجویی، در آزمون اعزام به خارج از کشور با رتبه عالی پذیرفته شد. ولی به دلیل شرایط سیاسی ایران در آن زمان مشکلاتی برای دانشجویان برای اعزام به خارج از کشور پیش آمد و در این مدت ایشان در دانشگاه زنجان مشغول به تدریس شدند و پس از یک وقفه کوتاه مدت برای ادامه تحصیل در رشته ژنتیک به موسسه تحقیقات کشاورزی هندوستان (IARI) اعزام و مشغول به تحصیل شد. بعد از گذراندن موفقیت آمیز این دوره از سال ۱۳۸۰ بطور رسمی در دانشگاه زنجان در زمینه ژنتیک مولکولی، ژنتیک کمی و بیوتکنولوژی در سطح کارشناسی ارشد و ژنتیک برای دانشجویان کارشناسی مشغول به تدریس شدند. از دیگر افتخارات مرحوم دکتر علی حق نظری می‌توان به کسب عنوان پژوهشگر نمونه دانشکده کشاورزی، دانشگاه زنجان در سال ۱۳۸۲ و پژوهشگر نمونه گروه ژنتیک و اصلاح نباتات دانشکده کشاورزی دانشگاه زنجان در سال ۱۳۸۸ اشاره کرد. وی همچنین موفق به راهاندازی پژوهشگاه فیزیولوژی و بیوتکنولوژی (RIPB) در سال ۱۳۸۰ و قبول مسئولیت‌هایی چون معاونت پژوهشی دانشکده کشاورزی (۱۳۸۱ تا ۱۳۸۳)، رئیس پژوهشکده فیزیولوژی و بیوتکنولوژی (از سال ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۷)، رئیس کمیته زیست فناوری دانشگاه زنجان و عضو کمیسیون تخصصی کشاورزی دانشگاه زنجان بودند. کسب مدرک دانشجویی در سال ۱۳۸۹ بر افتخارات علمی استاد و گروه زراعت و اصلاح نباتات دانشگاه زنجان افزود. با این حال تواضع باورنکردنی و صبر ستودنی استاد فراتر از شهرت

برتر در زمینه تحقیقات و پیشرفت‌های علمی کشورهای عضو، اطلاعات مربوطه از سوی دفتر وام‌ها، مجامع و موسسات بین‌المللی سازمان سرمایه‌گذاری به موسسات برتر دانشگاهی و مراکز علمی و تحقیقاتی کشور ارسال شد که پس از بررسی‌های انجام شده توسط بانک توسعه اسلامی، پژوهشگاه ملی مهندسی ژنتیک و زیست فناوری از وزارت علوم، تحقیقات و فناوری این جایزه را دریافت کرد.

مرکز اطلاعات بیوتکنولوژی ایران و انجمن ایمنی زیستی این دستاورد برتر را مرهون تلاش گسترده پژوهشگران

سخت کوش این مجموعه علمی فاخر با وجود مشکلات روزافزون می‌داند و مایل است این دستاورد را به آنها و به جامعه علمی کشور تبریک عرض کرده ابراز

امیدواری کند تا با برطرف شدن مشکلات مدیریتی در حوزه بیوتکنولوژی در کشورمان جایگاه شایسته نام ایران اسلامی در جهان برایمان به ارمغان آورده شود.

جایزه بانک توسعه اسلامی (IDB) به پژوهشگاه ملی مهندسی ژنتیک و زیست فناوری

مرکز اطلاعات بیوتکنولوژی

بانک توسعه اسلامی (IDB)، پژوهشگاه ملی مهندسی ژنتیک و زیست فناوری را به عنوان موسسه

برتر در زمینه علم و تکنولوژی کشورهای عضو در سال ۲۰۱۰ انتخاب کرد و یکصد هزار دلار به این پژوهشگاه اختصاص داد. پژوهشگاه ملی مهندسی ژنتیک و زیست فناوری پس از رقابت با نامزدهای متعددی از کشورهای اسلامی موفق به دریافت جایزه صد هزار دلاری علم و فناوری بانک توسعه اسلامی در زمینه "موسسات دارای نقش برجسته در پیشرفت علم و تکنولوژی" شد. این جایزه در زمان برگزاری سی و ششمین اجلاس هیأت رئیسه بانک توسعه اسلامی در روزهای ۸ تا ۱۰ تیر، از سوی رئیس بانک توسعه اسلامی اعطا شد. گفتنی است، پیش از این با توجه به اعلام بانک توسعه اسلامی در خصوص اعطای جایزه علوم و تکنولوژی به موسسات

شامل ۱۳ موسسه مختلف است تحت عنوان "ائتلاف برای به صفر رساندن موارد انقراض" (AZE) فعالیت می‌کند. آنها به کمک پایگاه داده‌های خود فهرست ۵۹۵ نقطه در جهان را که حاوی دست کم یکی از گونه‌های طبقه بندی شده به عنوان "در معرض خطر" یا "به شدت در معرض خطر" است تهیه کرده‌اند. در این نقاط که همگی در مناطقی واقع هستند که تراکم جمعیت انسانی آنها بالاست؛ تنها اقلیتی از آنها تحت حفاظت کامل قرار دارند. جان فا، مدیر علوم حفاظت از محیط زیست در گروه "حیات وحش دورل" (Durrell Wildlife)، کار کردن با بومیان را کلید موفقیت برای نجات گونه‌های در معرض خطر می‌داند. وی گفت: "راهبرد ما تنها این نیست که بر حیوانات تمرکز کنیم بلکه همچنین همکاری با جوامع محلی است تا کاری برای امرار معاش آنها کرده باشیم." ائتلاف گروه‌های حامی محیط زیست، "ای زی ای"، هزینه سالانه حفاظت از هر یک از این ۵۹۵ نقطه مهم را حساب کرده و نتیجه گرفته است که این هزینه طیف بسیار وسیعی از ۴۷۰ دلار گرفته تا ۳ میلیون و ۵۰۰ هزار دلار را می‌پوشاند. اما با وجود هزینه سنگین نگهداری از برخی از این نقاط، استوار بوچارت خوشبین است که دست کم برخی از آنها را می‌توان به درستی محافظت کرد. وی گفت این موضوع که این گونه‌ها به تنها یک زیستگاه محدود هستند استدلالی بسیار

قدرتمند برای عموم مردم است، بنابراین آنها احتمالاً مایل به کمک برای حفاظت از آنها خواهند بود. وی افزود: نمی‌توان فهمید یا پیش بینی کرد که برای این گونه‌ها چقدر وقت باقی مانده است؛ اما مسلماً اگر این نقاط تحت حفاظت قرار نگیرد طی چند دهه آینده از میان خواهند رفت.

پژوهشگران نقشه نقاطی در جهان که زیستگاه

حیوانات و گیاهانی است که با خطر قریب

الوقوع انقراض مواجه هستند را تهیه کردند

مرکز اطلاعات بیوتکنولوژی

این فهرست که با مشارکت وسیع پژوهشگران و دانشمندان محیط زیست تهیه شده است، نزدیک به ۸۰۰ گونه را که به گفته آنها در صورت عدم اتخاذ تدابیر

فوری به زودی ناپدید خواهند شد شامل می‌شود. اکثر این گونه‌ها تنها در یکی از این نقاط، عمدتاً در نواحی استوایی، زیست می‌کنند. محققان با انتشار مقاله‌ای در نشریه "اقدامات آکادمی ملی علوم" گفتند

که حفاظت از برخی از این نقاط سالانه تنها کمتر از هزار دلار هزینه بر می‌دارد. استوارت بوچارت، مدیر هماهنگی در موسسه "Bird Life International" که از جمله یکی از گروه‌های تهیه کننده این گزارش است، گفت: "محافظت از این مجموعه نقاط تنها کاری نیست که باید بکنیم؛ اما اگر آنها را حفاظت نکنیم شکی نیست که منقرض خواهند شد." گروه‌های حاضر در این ائتلاف که

کاهش هدر رفت غذایی برای تغذیه مردم جهان

مرکز اطلاعات بیوتکنولوژی

اعظم مواد غذایی را به سطل زباله می‌ریزند. در اروپا و شمال آمریکا سالانه در حدود ۹۵ تا ۱۱۵ کیلوگرم مواد غذایی توسط مصرف‌کنندگان دور ریخته می‌شود، این درحالیست که برای کشورهای قاره آفریقا و جنوب و جنوب شرقی آسیا این میزان در حدود ۶ تا ۱۱ کیلوگرم است. در کشورهای در حال توسعه ۴۰ درصد از خسارت غذایی مربوط به مرحله بعد از برداشت است در حالیکه در کشورهای صنعتی بیش از ۴۰ درصد از خسارت غذایی مربوط به اسراف مصرف‌کنندگان است. به نظر می‌رسد تغییر رویه مصرف‌کنندگان در کشورهای صنعتی بسیار مهم است. بر طبق گزارشات، مصرف‌کنندگان در کشورهای صنعتی برای خرید مواد غذایی بیشتر از نیازشان تشویق می‌شوند و مواد غذایی قبل از انقضای تاریخ مصرفشان دور ریخته می‌شوند. دانشمندان بر این باورند که این تغییر رویه بایستی از مدارس و سنین پایین آغاز گردد و آنها بایستی با محدودیت‌های منابع طبیعی آشنا شوند. با توجه با آمار ارائه شده توسط FAO می‌توان نتیجه گرفت که با جلوگیری کردن از هدررفت مواد غذایی چه در کشورهای صنعتی، با تغییر رویه مصرف‌کنندگان و چه در کشورهای در حال توسعه با بهبود سطح تکنولوژی و زیرساخت‌ها، می‌توان سالانه جان تعدادی از مردم را که در اثر کمبود مواد غذایی در آفریقا و دیگر کشورهای فقیر از بین می‌روند، نجات داد.

در حدود یک سوم غذای تولید شده برای انسان‌ها، از بین می‌رود. بر طبق گزارش FAO تقریباً ۱/۳ بلیون تن غذای تولید شده برای مصرف انسان‌ها ضایع می‌شود. مدارک لازم برای این مسئله توسط موسسه غذا و بیوتکنولوژی در سوئد تهیه شده و توسط FAO ثبت شده است. کشورهای صنعتی و در حال توسعه به ترتیب ۶۷۰ و ۶۳۰ میلیون تن (تقریباً به میزان مساوی) در مصرف غذا اسراف می‌کنند. هر ساله مصرف‌کنندگان در کشورهای ثروتمند تقریباً به همان اندازه مواد غذایی که در کل آفریقا تولید می‌شود، اسراف می‌کنند. در این میان، میوه و سبزیجات بیشترین میزان ضایعات را دارند. در این گزارش فرق بین زیان غذایی و هدر رفت غذا مشخص شده است. زیان غذایی در زمان تولید، برداشت، بعد از برداشت و مراحل عمل‌آوری اتفاق می‌افتد. زیان غذایی در کشورهای در حال توسعه به دلیل زیرساخت‌های ضعیف، سطح پایین تکنولوژی و سرمایه‌گذاری کم در بخش تولید غذا، از اهمیت بیشتری برخوردار است. در مقابل هدر رفت غذایی در کشورهای صنعتی از اهمیت بیشتری برخوردار است چرا که مصرف‌کنندگان قسمت

گزارش ویژه

سومین همایش ملی ایمنی زیستی و مهندسی ژنتیک، تحت عنوان «مهندسی ژنتیک، امنیت غذایی و توسعه

پایدار»

تهیه و تنظیم: مهرناز انتصاری

تراریخته بر روی موجودات غیرهدف، مهندسی ژنتیک و کاهش

آلاینده‌ها، مهندسی ژنتیک و ملاحظات ابراز شده زیست محیطی

و مدیریت، حقوق، اخلاق، قوانین، مقررات و

استانداردها در ایمنی زیستی و مهندسی ژنتیک

از جمله محورهای مورد بررسی در این همایش

بود. این همایش که با حضور دانشمندی از

کشورهای سوئیس، فیلیپین، هندوستان، ترکیه،

عراق، پاکستان، مالزی و نیز پژوهشگران و

صاحب‌نظران حوزه ایمنی زیستی و مهندسی

ژنتیک کشور برگزار شد بیش از ۲۲ عنوان

مقاله در قالب سخنرانی و نزدیک به ۳۰۰ عنوان

مقاله پوستر در حوزه‌های مختلف بیولوژی، زیست‌شناسی

مولکولی، مهندسی ژنتیک و ... ارائه گردید. حضور چهره های

سرشناس و شاخص بیوتکنولوژی و مهندسی ژنتیک از کشورها

آسیایی و اروپایی و ارائه سخنرانی های علمی و منحصر بفرد این

دانشمندان بخصوص پروفسور کلاوس امان، اقبال چاودهاری،

پروفسور یوسف ظفر و دکتر رودورا آلدمینا اهداف این همایش

را که شامل فرهنگ سازی و بهره‌برداری ایمن از محصولات

حاصل از مهندسی ژنتیک، راستی آزمایی نگرانی‌های ابراز شده و

رفع شبهه در مورد سلامتی محصولات و موجودات تراریخته،

فراهم نمودن فضای بحث و تبادل نظر بین پژوهشگران داخلی و

خارجی در عرصه‌های علمی بین رشته ای مرتبط با ایمنی زیستی

و مهندسی ژنتیک بود را بیش از پیش نمایان ساخت. بهزاد

سومین همایش ملی ایمنی زیستی و مهندسی ژنتیک ایران در

تاریخ ۲۳ الی ۲۵ خرداد ماه ۱۳۹۰ به میزبانی انجمن ایمنی زیستی

ایران و با مشارکت پژوهشکده علوم محیطی دانشگاه شهید

بهشتی و انجمن علمی کشاورزی بوم‌شناختی ایران در محل

واحد علوم و تحقیقات دانشگاه آزاد برگزار شد. حقوق مصرف

کننده و ایمنی زیستی، مهندسی ژنتیک برای تأمین سلامت انسان،

سیستم های صدور مجوز رهاسازی محصولات تراریخته در ایران

و جهان، ایمنی غذاهای حاصل از محصولات تراریخته، مهندسی

ژنتیک و محیط زیست، مهندسی ژنتیک و توسعه تنوع زیستی،

مهندسی ژنتیک و نجات گونه‌های در حال انقراض، مهندسی

ژنتیک و ملاحظات ابراز شده زیست محیطی، مهندسی ژنتیک و

کاهش مصرف سموم و مواد شیمیایی خطرناک، تاثیر محصولات

این رو در سیاست‌های کلان کشاورزی کشور و نیز در برنامه سند توسعه‌ای راهبردی کشور بر ایجاد امنیت غذایی و فعالیت‌های علمی کشور تاکید شده است. رئیس کمیسیون کشاورزی مجلس شورای اسلامی همچنین با بیان اینکه توسعه فناوری‌های نوین در عرصه کشاورزی یکی از اولویت‌های مجلس و دولت در این زمینه است، اظهار داشت: مساله فناوری‌های بیوتکنولوژی و مهندسی ژنتیک و همچنین فناوری نانو در حوزه کشاورزی قبل از آنچه یک مساله زیست‌محیطی باشد مساله‌ای برای امنیت غذایی و تولیدات محصولات کشاورزی است. دکتر لیاقتی، مدیر فناوری و ارتباط با صنعت دانشگاه شهید بهشتی رئیس هیات مدیره انجمن، دکتر کامبوزیا، عضو هیات علمی پژوهشکده علوم محیطی و دکتر مهدوی دامغانی، دبیر انجمن علمی کشاورزی بوم‌شناختی ایران و به عنوان عضو کمیته علمی و دکتر کلانتری نیز در این همایش حضور داشته و سخنرانی نمودند. سخنرانی‌ها، اظهار نظرها و طرح دیدگاه‌های بعضاً متفاوت فعالان مختلف این حوزه که پس از مدتها در نشست مشترک گردهم آمده بودند البته حاشیه‌هایی را نیز به همراه داشت. آنچه مسلم است اختلاف نظر در زمینه علمی امری بدیهی است و چنین مراسمی برای رد و بدل دیدگاه‌های مختلف برپا می‌شود، اما ارائه آمار و موضوعات غیر مرتبط از سوی یکی از سخنرانان و واکنش تند و غیر قابل پذیرش یکی دیگر از سخنرانان تجانسی با رویکرد همایش که تعامل مثبت با تمامی فعالان این حوزه نداشت. دبیر علمی همایش ملی ایمنی زیستی در عین حال با اشاره به برخی انتقادات از یکی از سخنرانی‌های افتتاحیه همایش گفت: شخصا معتقدم پژوهشگران کشور به ویژه در پژوهشکده بیوتکنولوژی کشاورزی دارای دستاوردهای قابل توجه در حوزه ایمنی زیستی و مهندسی ژنتیک و حوزه‌های دیگر از قبیل ژنومیکس، پروتئومیکس، مارکرها، کشت بافت و... هستند به جای طرح این قبیل سوالات و مطالب نسنجیده باید قدردان محققان بود و برای تسهیل فعالیت آنها در جهت توسعه پایدار و پیشرفت روز از افزون کشور تلاش کرد که جا دارد که از تک تک اعضای هیات علمی و محققان و دانشجویان پژوهشکده و سایر مراکز علمی و دانشگاهی که در برگزاری این همایش تلاش کردند قدردانی کنم.

قره‌یاضی رئیس انجمن ایمنی زیستی در مراسم افتتاح سومین همایش ملی ایمنی زیستی و مهندسی ژنتیک با تاکید بر اینکه تولید محصولات تراریخته به دلیل کاهش مصرف سموم موجب کاهش آلاینده‌های زیست‌محیطی می‌شود، افزود: اختصاص بیش از ۱۴۸ میلیون هکتار از اراضی جهان یعنی ۱۰ برابر کل اراضی زیر کشت ایران به محصولات تراریخته حکایت از سودآوری و منافع زیست‌محیطی و کیفیت برتر این نوع محصولات غذایی دارد. رئیس انجمن ایمنی زیستی از تولید ۸۰ درصدی سویا به روش تراریخته در جهان خبر داد و اظهار داشت: هیچ فناوری‌ای مانند بیوتکنولوژی در دنیا به این حد از رشد و توسعه نرسیده است به‌گونه‌ای که در ۳۱ کشور جهان محصولات تراریخته کشت می‌شود و در ۵۹ کشور دیگر مجوز کشت این محصولات صادر شده است. وی با تاکید بر اینکه ایران از پنج هزار سال قبل با اصلاح نژاد دام‌های خود در این حوزه پیشتانز بوده است، ادامه داد: ایران از جنبه زیرساخت‌های مهندسی ژنتیک و تولیدات علمی در میان کشورهای اسلامی در جایگاه خوبی قرار گرفته است. قره‌یاضی به جنبه‌های قانونی ایمنی زیستی در کشور اشاره کرد و یادآور شد: قانون ایمنی زیستی ایران نیز از مرفقی‌ترین قوانین جهان است به گونه‌ای که دولت را مکلف به فراهم آوردن زمینه‌هایی برای توسعه استفاده از فناوری بیوتکنولوژی می‌کند. وی همچنین خواستار نهایی‌شدن آیین‌نامه اجرایی قانون ایمنی زیستی شد و اضافه کرد: با تمام تلاش‌هایی که در دبیرخانه شورای ایمنی زیستی به عمل آمده است ولی باید اعلام کرد این آیین‌نامه هنوز توانسته حداقل‌های انتظارات انجمن‌های علمی را برآورده و نگرانی آنها را در زمینه بازدارندگی قطعی این آیین‌نامه برطرف کند. همایش ایمنی زیستی و مهندسی ژنتیک عرصه‌ای برای نمود همدلی و تعامل متخصصان، مسوولان و صاحب نظران حوزه ایمنی زیستی از اساتید و محققان و فعالان انجمن‌های علمی تخصصی گرفته تا مدیران وزارتخانه‌ها و سازمان‌های مختلف ذی‌ربط و واحدهای مختلف پژوهشی و تولیدی دولتی و غیر دولتی بود که با حضور جمعی از اساتید و پژوهشگران صاحب نام این حوزه از کشورهای منطقه، رنگ و بوی فراملی و منطقه‌یی گرفته بود. عباس رجایی رئیس کمیسیون کشاورزی مجلس شورای اسلامی نیز در این مراسم، امنیت غذایی را یکی از سرفصل‌های مهم در برنامه چشم‌انداز کشور دانست و افزود: از

قانون ایمنی زیستی و سند ملی زیست فناوری ایران، دولت را مکلف به توسعه
کشت محصولات تراریخته نموده است

تولید ۳۰۰ میلیون تن غذا و فرآورده‌های کشاورزی +
مختلف در چشم انداز توسعه کشاورزی ۱۴۰۴

رشد ۱۵ درصدی محصولات کشاورزی با وجود ۱۲ درصد کاهش بارندگی!!!!

سومین همایش ملی ایمنی زیستی و مهندسی ژنتیک

دکتر جاسبی ریاست دانشگاه آزاد اسلامی: ایران عزم خود را جزم کرده تا در عرصه بیوتکنولوژی در سطح جهانی نقش آفرین باشد

توسعه کشت محصولات تراریخته را قانون ایمنی زیستی و سند ملی زیست فناوری جمهوری اسلامی ایران معرفی و افزود تشکیل انجمن ایمنی زیستی ایران که نقشی اساسی در برگزاری سومین همایش ملی ایمنی زیستی و مهندسی ژنتیک دارد گواهی دیگر بر این مدعاست. متن کامل سخنرانی دکتر جاسبی به شرح زیر است:

بسم الله الرحمن الرحيم

یکی از دستاوردهای مهم علم بشر در قرن بیستم و سال های آغازین هزاره سوم علم مهندسی ژنتیک است. ارزش ژنتیک بی شک بر شما میهمانان گرمی که هر یک در یکی از شاخه های مهم این علم دارای تخصص ویژه می باشید پوشیده نیست.

سومین همایش ملی ایمنی زیستی و مهندسی ژنتیک با قرائت پیام دکتر جاسبی، ریاست دانشگاه آزاد اسلامی توسط دکتر مجید عباسپور مشاور دانشگاه آزاد اسلامی بع طور رسمی شروع به کار کرد. در این پیام دکتر جاسبی یکی از دستاوردهای مهم بشر را در قرن بیستم و سال های آغازین هزاره سوم علم مهندسی ژنتیک معرفی کرده و با تاکید بر این مطلب که ارزش و اهمیت مهندسی ژنتیک بر هیچ کس پوشیده نیست افزود: امروزه مهندسی ژنتیک در عرصه های دارو، پزشکی، محیط زیست، منابع طبیعی و کشاورزی گسترش بسیار یافته است. رئیس دانشگاه آزاد اسلامی در این پیام دلیل مکلف بودن دولت به

زیستی و مهندسی ژنتیک با عنوان مهندسی ژنتیک، امنیت غذایی و توسعه پایدار و راه‌اندازی مرکز اطلاعات بیوتکنولوژی ایران که در پایان این همایش انجام خواهد پذیرفت، گشودن عرصه دیگریست جهت توفیقات بیشتر. اینجانب بر خود لازم می‌دانم به میهمانان گرامی حاضر در این همایش خیر مقدم عرض نموده و از تلاش برگزارکنندگان این همایش اعم از کمیته‌های علمی و اجرایی تشکر و قدردانی ویژه نمایم. کمیته بیوتکنولوژی مرکز فناوری‌های پیشرفته دانشگاه آزاد اسلامی در تلاش است که در عرصه تجاری‌سازی فناوری‌های پیشرفته در این زمینه گام‌های جدی برداشته و شورای برنامه‌ریزی دانشگاه نیز گسترش رشته‌های وابسته را در سطح تحصیلات تکمیلی مورد تأکید قرار داده است. این مسیر راه بازگشت‌ناپذیر دانشگاه آزاد اسلامی است چرا که معتقد هستیم با تکیه بر قابلیت‌ها و ظرفیت‌های موجود و توانایی‌های علمی دانشمندان و محققان کشور را بر قله‌های رفیع دانش در این زمینه خواهد رساند. حضور میهمانان خارجی در این همایش نیز بیانگر علاقه دوجانبه در بسط همکاری‌های علمی بین کشورها و به خصوص کشورهای منطقه است و جا دارد ضمن خیر مقدم به این میهمانان عزیز حضور این عزیزان را در این همایش گرامی داریم. امیدوارم دستاوردهای همایش بتواند گامی بلند در دستیابی هر چه بیشتر محققین در این عرصه بزرگ علمی و زمینه‌ساز حرکت‌های آتی باشد. انشالله

دکتر عبدالله جاسبی

ریاست دانشگاه آزاد اسلامی

امروزه مهندسی ژنتیک در عرصه‌های دارو، پزشکی، محیط زیست، منابع طبیعی و کشاورزی گسترش بسیار یافته است و بسیاری از کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه به علت ارزش افزوده بالای محصولات حاصل از مهندسی ژنتیک مبادرت به سرمایه‌گذاری‌های قابل توجه در این عرصه نموده و نتایج آن را نیز به صورت افزایش چشمگیر درآمدهای صادراتی کسب نموده‌اند. جمهوری اسلامی ایران از دهه ۹۰ میلادی توجه ویژه‌ای به علم بیوتکنولوژی نموده است. ایجاد پژوهشکده‌های مختلف از جمله پژوهشکده رویان، گسترش رشته‌های مرتبط با علوم بیوتکنولوژی و مهندسی ژنتیک در دانشگاه‌های کشور، توجه ویژه مرکز همکاری‌های فناوری‌های ریاست جمهوری به بیوتکنولوژی و علوم وابسته و بالاخره عنایت و حمایت ویژه مقام معظم رهبری از دستاوردهای مهندسی ژنتیک و تأکید معظم له بر ضرورت دستیابی به فناوری‌های نو در علم بیوتکنولوژی و مهندسی ژنتیک در برنامه‌های پنج ساله توسعه و برنامه چشم‌انداز بیست ساله ایران تا سال ۱۴۰۴ هجری شمسی خود شاهد این مدعاست. قانون ایمنی زیستی و سند ملی زیست‌فناوری جمهوری اسلامی ایران، دولت را مکلف به توسعه کشت محصولات تراریخته نموده است. تشکیل انجمن ایمنی زیستی ایران که نقشی اساسی در برگزاری همایش حاضر دارد گواهی دیگر بر این مدعاست که جمهوری اسلامی ایران عزم خود را جزم کرده است تا در عرصه این علم در سطح جهانی نقش‌آفرین باشد. رتبه نخست ایران در انتشار مقالات معتبر علمی در سطح منطقه و دستاوردهای حاصله طی سال‌های گذشته نظیر تولید بذور تراریخته و داروهای نو ترکیب نشان می‌دهد که جمهوری اسلامی ایران از نظر زیرساخت‌های مهندسی ژنتیک بسیار قوی است. با این اوصاف برگزاری سومین همایش ایمنی

دکتر محمود تولایی: چرا با وجود سرمایه‌های خلاق و هوشمند، بازار سرمایه ما به واردات اختصاص پیدا می‌کند؟ آیا این بودجه و سرمایه ملی امروز که موجب رشد و چرخه اقتصادی و جاذبیت اشتغال در کشورهای صادرکننده اجناس است، منجر به خاموشی چراغ‌های اشتغال در کشور مان نخواهد شد؟ آیا امروز هم ما دچار غفلت شدیم؟

خارجی نداشته‌اند، ایران در علم و فناوری صاحب حرفی برای گفتن بود. از علل غفلت‌های گذشته سوال کرده و پرسید: "آیا امروز ما دوباره دچار غفلت‌های سالیان گذشته نمی‌شویم؟" متن کامل سخنرانی دکتر تولایی را در مراسم افتتاحیه سومین همایش ملی ایمنی زیستی و مهندسی ژنتیک را در زیر می‌خوانید.

دکتر محمود تولایی عضو هیئت مدیره انجمن ایمنی زیستی، نایب رئیس انجمن بیوتکنولوژی کشور، رئیس مرکز پژوهش‌های فناوری‌های نو دانشگاه بقیه‌الله الاعظم، معاون علم و فناوری‌های بسیج مستضعفان کشور، از چهره‌های برجسته شناخته شده در عرصه بیوتکنولوژی و ایمنی زیستی است. وی که به طور همزمان در کمیسیون مشورتی شوراهای انقلاب فرهنگی نیز بر توسعه بیوتکنولوژی در کشور نظارت دارد، با تاکید بر اینکه زمانی که بسیاری از کشورها بر روی نقشه جغرافیا وجود

به نام خدا

نیروی جوان و اهل کار و دانش خودشان مورد استفاده قرار بدهند و به طور مضاعف این فاصله را تکرار کنند، آیا امروز دوباره ما دچار غفلت‌های سالیان گذشته نمی‌شویم. ملتی که به برکت آموزه‌های امام راحل اولین نبردی که طی ۲۰۰ سال گذشته منجر به پیروزی مردم شد، بدون اینکه نقطه‌ای از سرزمینشان را از دست بدهند، دفاع مقدس همین مردم ایران بود، بروید تاریخ ۲۰۰ سال گذشته نبردها را ببینیم چگونه حاکمان و سلاطین در هر مرحله ای بخشی از سرزمین را از دست دادند تا خودشان را حفظ کنند، حالا چنین ملتی که با دست خالی در برابر صف آراییی بیش از ۳۰ کشور جهان با اتکا به خدا و اعتماد به رهبری بی‌بدیل، به این پیروزی‌ها رسید، امروز نمی‌تواند در عرصه جهاد علمی هم همانگونه پای کار بیاید و افتخارات این ملت را منجر به محصول و ثمرات دانش، و استعداد ایرانی را به میوه لذت بخش ثمره دانش تبدیل کند؟ چرا با وجود سرمایه‌های خلاق و هوشمند، بازار سرمایه ما به واردات اختصاص پیدا می‌کند؟ چرا باید هر سال نسبت به سال گذشته روند واردات حداقل ۱۵ درصد نسبت به سال قبل افزایش پیدا کند، آیا این بودجه و سرمایه ملی امروز موجب رشد و چرخه اقتصادی و جاذبیت اشتغال در کشورهایی که به ما اجناسشان را صادر می‌کنند نخواهد شد؟ منجر به خاموشی چراغ‌های اشتغال در کشورمان نخواهد شد؟ اگر امروز هم ما دچار غفلت شویم و برای رفع نیازمندی‌هایمان به جای اتکا به خلاقیت و انرژی ذاتی فرزندان این سرزمین، برای رفع نیازهایمان به واردات روی بیاوریم، همان اتفاقات خواهد افتاد و آیندگان ما را مورد سوال قرار خواهند داد، امروز تلاش قدرت‌های جهانی، متوقف‌سازی روند پیشرفت و موفقیت کشورهای در حال توسعه، به ویژه ایران برای حفظ بازار رقابت جهانی خودشان هستند و انتخاب سال جهاد اقتصادی حاکی از عمق نگاه استراتژیک مقام معظم رهبری است. آقایان پتر بروکس و مارک هیپس، از تحلیلگران شورای سیاست خارجی آمریکا در سندی که منتشر کرده‌اند می‌گویند که

از برگزارکنندگان همایش و حضور با نشاط شرکت کنندگان در این همایش تشکر می‌کنم. شاید صحبت من قدری متفاوت از صحبت دوستان دیگر باشد، اما به نظر می‌رسد که به این ابعاد ما باید توجه کنیم، ملت ما و کشور ما، ملت با عظمتی هستند، اگر به سراغ پشتوانه تاریخی عظیم خودمان برویم، بسیاری از کشورهای مدعی امروزی، زمانی که ما تاریخ و تمدن داشتیم اصلاً بر صفحه تاریخ حضور نداشتند، روزی بسیاری از دانش‌های امروزی ریشه‌اش در بین دانشمندان ایران و اسلام بود، ۷۰۰ سال قبل (۷ قرن پیش) بسیاری از دانشمندان از جمله ابوریحان‌ها، جرجانی‌ها، رازی‌ها، ابن هیثم‌ها، پدران علم بودند، پدران علم امروزی ما بودیم، چه شد دچار غفلت شدیم، چه شد غفلت ما امروز سبب باز ماندن ما از ادامه مسیر و آن رشد شد و امروز نیازمند دانش کشورهای هستیم که در زمان غفلت ما، هوشیار بودند، روزی کشور ما در هیچ یک از معادلات جهانی نقش نداشت، روزی، مهندس ما امکان دست به آچار زدن در برخی از حوزه‌های صنعت داخلی خودمان هم نداشت، اما امروز شجاعانه به میدان آمده و از منافع خودش در عرصه‌های جهانی دفاع می‌کند، امروز در تصمیمات سیاسی منطقه جز تصمیم گیران و اثرگذاران اصلی است، ملتی که امروز در هر جشنواره و المپیاد علمی شرکت می‌کند، معدل حضورش در عرصه‌های جهانی زیر ۶ است یعنی حدود ۵/۵ است و عمدتاً جزو ۱۰ کشور برتر این عرصه‌های مسابقات و جشنواره‌های جهانی است. این چنین ملتی که دارای یک جمعیت جوان بسیار فراوان، جوانان خلاق، استعدادهای پرشور است، چرا باید این جوانان خودش را نتواند با نشاط در صحنه نگه دارد آیا رشد منفی جمعیت در کشورهای غربی به دلیل پایین بودن نرخ ازدواج، سبب نشده امروز سرمایه‌های توسعه علمی آینده کشورهای در حال توسعه را جذب کنند، تا هم ابزار و موتور رشد ما را از ما بگیرند و این سرمایه را در جا خاموش کنند و همین انرژی را برای جبران کمبود

در حوزه مأموریت‌های حداقل ۷ وزارتخانه ما نسخه‌های موثر پیچید و دنیا از این عرصه خوب استفاده می‌کند. ما در تمام عرصه‌های دانش بیوتکنولوژی متخصصین بسیار سطح بالایی را داریم. من مدتی را به عنوان مسئول تشکیلات انجمن روی این موضوع مطالعه کرده‌ام، در هر رشته‌ای که دست بگذارید متخصصین دانش آموخته از سراسر جهان را در اختیار داریم، اما به عنوان معلم در جایی مشغول به کار هستند یا یک محقق دست و بال بسته با امکانات بسیار محدود می‌باشند. رهبر ما مطالباتشان بسیار بالاتر از این است و انتظار نظام و رهبری این است که مسئولان، فرصت‌ها را برای شکوفا شدن

و به بار نشستن این ارزش‌ها فراهم کنند. امروز ما ۱۰ هزار قلم کالای وارداتی در کشورمان وارد می‌کنیم اما سه میلیون دانشجو داریم یعنی ما به ازای هریک قلم کالای وارداتی ۳۰۰ دانشجو داریم، آیا اینقدر ما ضعیف هستیم که نتوانیم گره‌ها را باز کنیم و آن بودجه سرشار مصروف به واردات، را صرف

توسعه دانش تکنولوژی کشور خودمان کنیم، امید است با رویکرد جهادی، با تفکر بسیجی در عرصه‌های دانش وارد بشویم و امیدواریم مسئولین ما هم به وظایف خطیر خودشان واقف باشند که در این عرصه و با این حمایت‌های مقام معظم رهبری، پیروزی‌ها و موفقیت‌های استعداد‌های جوان این سرزمین بیش از پیش مورد انتظار است، به برکت صلواتی بر محمد و آل محمد.

توسل به ابزار نظامی در اولویت نیست، باید با ابزارهای اقتصادی گردش سرمایه و کالا را مختل کرد، تا با اختلال در دسترسی به کالاهای مورد نیاز، موجبات نارضایتی مردم فراهم آید تا اگر به کشورشان حمله‌ای شد، مردم دیگر انگیزه‌ای برای دفاع از موجودیت نظام سیاسی خود نداشته باشند. بنابراین راهبردهای جنگ اقتصادی تدوین می‌شود. توسعه واردات اگر منجر به شکسته شدن کمر تولید داخلی شد، بیکاری، اعتیاد و گرفتاری‌های دیگر ثمره‌اش خواهد شد. استقلال سیاسی، بدون حفظ استقلال اقتصادی و استقلال غذایی ناممکن است. نکته دیگر

ممانعت از دسترسی به دانش‌ها و فناوری‌های نوین است، امروز کمتر از ۴ درصد از اقلام دارویی ما که وارد می‌شود، بیش از ۳۰ درصد کل بودجه دارویی ما را می‌بلعد، مفهومش این است که ۹۶ تا ۹۷ درصد تولید دارویی ما، ۶۰ درصد بودجه است اما این ۴ درصد که

توسعه واردات اگر منجر به شکسته شدن کمر تولید داخلی شد، بیکاری، اعتیاد و گرفتاری‌های دیگر ثمره‌اش خواهد شد. استقلال سیاسی، بدون حفظ استقلال اقتصادی و استقلال غذایی ناممکن است.

متکی بر دانش و فناوری‌های نوین است قریب به ۴۰ درصد بودجه را می‌بلعد، یعنی اگر ما به توان تکنولوژیک و فناوری‌ها روی نیاوریم در این موازنه به کجا خواهیم رسید؟ آیا نباید باور کرد که امروز که با تأکیدات رهبری، علم در کشور ما جهادی تعریف می‌شود با رویکرد جهادی به سمت علم و فناوری روی بیاوریم. اگر آنروز با چشمان هوشیار در سنگر می‌ماندیم که نکند دشمن، دیده‌بان ما را دور بزند و ما را قلع و قمع کند، امروز در مرکز تحقیقات و دانشگاه‌های ما باید زمان صرف این گونه تلاش‌های علمی و رصد حرکت‌های علمی دنیا شود، تا ما عقب نمانیم. اگر امروز بیوتکنولوژی می‌تواند

دکتر قره‌یاضی دبیر علمی سومین همایش ملی ایمنی زیستی: ما در این همایش گرد هم آمدیم تا ببینیم چگونه می‌توانیم از مهندسی ژنتیک برای امنیت غذایی به مفهوم دسترسی همه‌آحاد جامعه در همه‌زمان‌ها و در همه‌مکان‌ها به غذای کافی و سالم که متضمن فعالیت‌های سالم فرد باشد استفاده کنیم

خود از پیشنهاد عرصه ژنتیک هستند. بر اساس کاوش-هایی که در ایلام، کرمانشاه و در جاهای دیگر انجام گرفته مشخص شده که پنج هزار سال پیش مردم ایران اصلاح نژاد دام انجام می‌دادند، ژنتیک دام می‌دانستند. حالا چقدر موفق بودند بماند ولی آنچه که برای جامعه بشری مسلم است این است که زراعت و اصلاح نباتات از منطقه‌ای در ناحیه‌ای بین عراق و ترکیه و ایران و فلسطین آغاز شده است. ما تصمیمان را قرن‌ها پیش گرفته‌ایم که از این فناوری استفاده کنیم. در مورد فناوری-های نو هم اینگونه است. در آغاز انقلاب در زمان ریاست جمهوری مقام معظم رهبری بزرگترین موسسات مهندسی ژنتیک کشور بنا گذاشته شد. ما در کشور پژوهشگاه ملی مهندسی ژنتیک داریم، پژوهشگاه تحقیقات علمی صنعتی داریم، پژوهشگاه بیوتکنولوژی کشاورزی داریم و موسسات دیگری داریم. وجود همین موسسات به این مفهوم است که ما تصمیممان را برای استفاده از این فناوری گرفته‌ایم. اگر هم تصمیم نگرفته باشند برخی ناگزیر باید زانو بزنند و تصمیم بگیرند برای اینکه راه

دکتر بهزاد قره‌یاضی رئیس انجمن ایمنی زیستی، بنیانگذار پژوهشگاه بیوتکنولوژی کشاورزی و دبیر علمی سومین همایش ملی ایمنی زیستی ضمن خوشامدگویی و تقدیر و تشکر از حاضرین در همایش دلایل اصلی تشکیل این گردهمایی بزرگ را تشریح کرد که متن کامل سخنرانی وی را در ذیل می‌خوانید.

بسم الله الرحمن الرحيم

میهن‌انان بزرگوار، سروران گرانقدر، دانشجویان و اساتید محترم خدمت همه شما خیر مقدم عرض می‌کنم و اجازه می‌خواهم که در آغاز سومین همایش ملی ایمنی زیستی و مهندسی ژنتیک یادای داشته بخوام از مهندسی ژنتیک تعریفی کرده باشم. اما چند نکته را به اختصار عرض می‌کنم، اول اینکه مهندسی ژنتیک برای اولین بار در تاریخ جهان، روش زراعت، روش کشت و کار و روش کشاورزی را مورد تغییر و تحول قرار داد. ما الان در بعضی از محصولات مانند سویا در دنیا دیگر محصول غیر تراریخته‌ای نداریم. محصول سویا ۸۱ درصد آن در سال ۲۰۱۰ و پیش‌بینی ما این است که تا ۸۴ درصد آن در سال ۲۰۱۱ تراریخته است. بیش از ۱۴۸ میلیون هکتار از اراضی دنیا زیر کشت محصولات تراریخته است. هیچ کشوری هیچ فناوری در دنیا به این حد از توسعه در عرض مدت ۱۵ سال نرسیده است. ۱۴۸ میلیون هکتار در ۲۹ کشور به صورت رسمی کشت می‌شود، در ۵۹ کشور مجوز برای کشت و مصرف و خرید و فروش دارد، در بیش از ۲۰۰ کشور هم مصرف می‌شود، من جمله ایران. تقریباً همه مردم دنیا بدون استثنا از این محصول در طی ۱۵ سال گذشته مصرف می‌کنند. بنابراین امروز ما در اینجا گرد هم نیامدیم که تصمیم بگیریم که از این فناوری می‌خواهیم استفاده کنیم یا نمی‌خواهیم استفاده کنیم. ایرانی‌ها

اما به طور ویژه مایلم از وزارت جهاد کشاورزی، سازمان تات، پژوهشکده بیوتکنولوژی، موسسات تحقیقاتی و بویژه موسسه تحقیقات چغندرقد، از پژوهشگاه استاندارد، بانک شهر، بانک تات، زیس‌آراد، civilica، انستیتو پاستور و وزارت بهداشت، دانشگاه شاهد، سازمان میادین، دانشگاه شهید بهشتی، انجمن‌های ژنتیک و بیوتکنولوژی زراعت و اصلاح نباتات و ترویج، وزارت علوم شخص جناب آقای دکتر قربانی که در اینجا هستند انصافاً هم زحمت کشیدند قائم مقام محترم وزارت علوم محبت کردند و تشریف آوردند و هم اینکه در برگزاری این همایش نهایت مساعدت را کردند. من جداً از ایشان و جناب آقای دکتر براری که هنوز در جمع ما نیستند تشکر می‌کنم، از مجلس شورای اسلامی، خانه کشاورز که دبیر کل محترم جناب آقای دکتر کلاتتری افتخار دادند و در جمع ما هستند که در واقع مصرف‌کننده نهایی و در واقع بازار مصرف این محصولات هستند، مرکز تحقیقات استراتژیک و همه شما بزرگواران و دانشمندان و اگر کسی از قلم افتاد عذرخواهی می‌کنم و اما سربازان گمنامی که بیش از شش ماه است که در قسمت‌های اجرایی و در کمیته‌های علمی همکاری می‌کنند تشکر می‌کنم. کمیته علمی این همایش بیش از ۶۲ نفر عضو داشته که گزارش داده خواهد شد و در صدر آنها جناب آقای دکتر حق‌نظری که ریاست عالیّه این همایش را به صورت افتخاری در غیاب ایشان به اتفاق آراء کمیته علمی همایش به جناب آقای دکتر حق‌نظری اعطا کرده است. میهمانان عالی‌قدر خارجی من تشکر می‌کنم و امیدوار هستیم که در پایان این همایش که ما مرکز اطلاعات بیوتکنولوژی را افتتاح خواهیم کرد برگ زرین دیگری در دفتر توسعه علمی کشور رقم بزنیم. برای شما روزهای بسیار پربرکت و پر بار و همایش موفقی را آرزو می‌کنم. والسلام علیکم و رحمه الله و برکاته.

گریزی وجود نخواهد داشت. دو سال دیگر کما این که امروز اینگونه است محصولی غیر از سویای تراریخته در بازار نیست پس ما امروز اینجا گرد هم آمدیم تا در این همایش ببینیم چگونه از مهندسی ژنتیک می‌توانیم برای امنیت غذایی به مفهوم دسترسی همه آحاد جامعه در همه زمان‌ها و در همه مکان‌ها به غذای کافی و سالم که متضمن فعالیت‌های سالم فرد باشد چگونه از این فناوری برای این موضوع استفاده بکنیم. این هم نه با اتکا بر واردات که با اتکا بر تولید داخل که سیاست‌های کلان ابلاغ شده است. از سوی دیگر ما گرد هم آمدیم تا ببینیم که از مهندسی ژنتیک چگونه می‌توانیم برای توسعه پایدار استفاده کنیم، چگونه می‌توانیم به جای تهاجم، به جای فشاری که به آب‌های زیرزمینی می‌آوریم و به جای تخریبی که از طریق استفاده از سموم خطرناک شیمیایی بر تنوع زیستی و محیط زیست به جا می‌گذاریم بتوانیم از این فناوری استفاده کنیم و توسعه پایدار داشته باشیم. عرض من تمام است من صرفاً عرض می‌کنم که مهندسی ژنتیک به کشاورزی محدود نمی‌شود. دستاورد بزرگ بشری دیگر مهندسی ژنتیک در دارو و پزشکی است که از تلفیق مهندسی ژنتیک حیوانات شروع می‌شود، از مولکولار فارمینگ که در محضر اساتید فن آن هستیم شروع می‌شود تا به واکسن‌ها و داروهای نو ترکیب ختم می‌شود که کشور ما هم خوشبختانه از این فناوری خوب استفاده کرده است. من جا دارد که از ریاست عالیّه دانشگاه جناب آقای دکتر جاسبی، جناب آقای دکتر عباسپور و معاونت محترم پژوهشی دانشگاه علوم تحقیقات جناب آقای حسین‌زاده و همه دست‌اندرکاران دانشگاه آزاد که در واقع برگزارکننده و میزبان اصلی این همایش هستند تشکر و قدردانی کنم و همین طور از فهرست بلندی از دستگاه‌های دولتی و سازمان‌های خصوصی، بانک‌ها و انجمن‌های علمی که وجود دارند اجازه می‌خواهم که عبور کنم، به جای خودش تشکر و قدردانی صورت خواهد گرفت.

رئیس پژوهشکده بیوتکنولوژی کشاورزی: تولید برنج، پنبه، سیب زمینی و یونجه تراریخته و چند محصول دیگر از دستاوردهایی است که آماده ورود به عرصه است

در وزارت جهاد کشاورزی، چالش‌های عمده‌ای ما در بخش کشاورزی داریم که بخشی از آنها را من در اینجا برشمردم منتهی آن چیزی که مهم است، این است که در شرایط فعلی آن چیزی که می‌تواند پاسخگوی بسیاری از مشکلات در بخش کشاورزی باشد و همچنین کارگشا باشد به کارگیری فناوری‌های نوین در بخش کشاورزی است که با توجه به نیاز کشورمان ایران در سال ۱۴۰۴، به حدود ۱۷۰ تا ۱۸۰ میلیون تن مواد غذایی، توجه و بکارگیری فناوری‌های جدید مخصوصاً بیوتکنولوژی و خصوصاً مهندسی ژنتیک یک امر اجتناب ناپذیری است در بین فناوری‌های نوین، ما آخرین وضعیت را وقتی مرور می‌کنیم، می‌بینیم بیوتکنولوژی همچنان، پیش‌تاز در بین تمام فناوری‌های نوین است و با داشتن ۲ درصد از سهم تجارت جهانی، همچنان به فعالیت‌های خودش ادامه می‌دهد، خصوصاً نقش آفرینی که در بخش کشاورزی ایفا می‌کند. ما در این حوضه بخش اسناد بالادستی را داریم خصوصاً بحث سند چشم‌انداز، قوانین برنامه پنج ساله پنجم، سند ملی زیست فناوری و همچنین مجموعه اهداف و وظایف وزارت جهاد کشاورزی و برنامه راهبردی که به منظور تحقق این اسناد بالادستی اهدافی را ما در مجموعه زیست فناوری بخش کشاورزی از سازماندهی تا بکارگیری این فناوری‌ها و توسعه دانش فنی گیاهان و حیوانات تراریخته در دستور کار مجموعه وزارتخانه قرار گرفت. من می‌توانم ادعا کنم که امروز در بخش کشاورزی ما بهترین زیر ساخت را در مقایسه با همه حوضه‌ها در کشور داریم، حداقل ۴ پژوهشکده در این حوضه و ۵ موسسه تحقیقاتی که مرتبط هستند، تعدادی از مرکز استانی فعال و ۴۰ بخش تحقیقاتی و آزمایشگاهی فعال در این بخش با حدود ۲۸۳ نفر محقق

دکتر سید مجتبی خیام نکویی رئیس پژوهشکده بیوتکنولوژی در سخنرانی خود در مراسم افتتاحیه سومین همایش ملی ایمنی زیستی مروری بر وضعیت بیوتکنولوژی کشاورزی و ایمنی زیستی در وزارت جهاد کشاورزی و چالش‌های عمده‌ای که در بخش کشاورزی وجود داشت پرداخت و به کارگیری فناوری‌های نوین را در شرایط فعلی تنها پاسخگوی رفع مشکلات در بخش کشاورزی عنوان کرد. متن کامل سخنرانی دکتر خیام نکویی به شرح زیر است.

بسم الله الرحمن الرحيم

عرض سلام و ادب واحترام دارم به همه حضار محترم. میلاد با سعادت حضرت جواد الائمه را تبریک و تهنیت عرض می‌کنم و تقارن برگزاری سومین همایش ایمنی زیستی ومهندسی ژنتیک را با هفته بزرگداشت جهاد کشاورزی به فال نیک می‌گیریم، انشا... که دستاوردهای این همایش منشأ خیر و برکت برای بخش کشاورزی باشد. از کمیته برگزارکننده همایش که زحمت برگزاری این همایش را کشیدند به سهم خودم تقدیر و تشکر می‌کنم. در این فرصت بسیار محدود یک مرور کوتاهی می‌کنیم بر وضعیت بیوتکنولوژی کشاورزی و ایمنی زیستی

عرض کنم ما امروز مفتخریم که آثار بیوتکنولوژی بر زندگی مردم را ملموس می‌بینیم. اتفاقی که امروز در تولید مینی تیوبر در کشور افتاده برای کسانی که مدیریت در این بخش دارند ملموس است و امروز توانمندی کشور تولید چیزی در حدود ۱۵ میلیون مینی تیوبر در سال است، در حالی که ما امروز ۶ میلیون به جهت اینکه زیر ساختهای لازم برای جذبش در این حد است فراهم شده و سایر طبقات بذری، امروز در آستانه خود کفایی، حداقل در تأمین نیازهای کشور است که این پیام خوبی از این دستاورد در این بخش می‌تواند داشته‌باشد. ما فقط ۳ دانشی را که ملاحظه می‌کنید از پروتکل کشت بافت سیب مالینگ، کشت بافت گیاه استویا و مینی تیوبر، ۲۲ شرکت بخش خصوصی این فناوری را تجاری‌سازی کرده‌اند و از مجموعه وزارتخانه به آنها منتقل شده و بیش از ۲۷ فناوری آماده، در بخش کشاورزی برای انتقال وجود دارد که یکسری موانعی در آن مسیر است که حالا حضور آقای مهندس رجایی به عنوان رئیس کمیسیون کشاورزی در این جلسات می‌تواند واقعا کارگشا باشد، ما در حالی که بیش از دو سال از تجاری‌سازی پروتکل گل رزمان می‌گذرد ولی همچنان وارد کنندگان ترجیح می‌دهند که پایه ۳ یورویی را وارد کنند در حالی که پایه‌ای که در داخل کشور با این تکنولوژی تولید می‌شود بیش از یک دلار نخواهد بود بنابراین این گرایش‌ها قابل تأمل است. اتفاق بزرگی که در بیوتکنولوژی افتاده بحث کیت‌های تشخیص و شناسایی ارقام و گونه‌های گیاهی است که در گردو، بادام، پسته، انجیر، زیتون و خرما افتاد و امروز ما یکی از بزرگترین دستاوردها را می‌توانیم به بخش کشاورزی هدیه بکنیم که من دیروز با این کشاورزان نمونه در یک جلسه‌ای که تشریف آورده بودند، خیلی جالب بود که تولیدکننده خرما زاهدی به من می‌گفت من می‌روم و ۱۰۰۰ تا ۲۰۰۰ نهال می‌خرم بعد از آن متوجه می‌شوم که این زاهدی نیست. در جایگاه مهندسی ژنتیک الان شرایط ما به گونه‌ای است که تمرکزمان بر ایجاد ارقام زراعی، باغی است و تعداد

که ۱۱۰ نفر هیأت علمی این حوزه را تشکیل می‌دهد. بد نیست یک مروری در طول عمری که ما در یک دهه از حقیقت ایجاد پژوهشکده بیوتکنولوژی کشاورزی که focal point تحقیقات و در حقیقت دستاوردهای مهم در عرصه بیوتکنولوژی کشاورزی است داشته باشیم که شاهد رشد قابل ملاحظه طرح‌های پژوهشی در این حوزه خواهیم بود که همچنان این روند رشد از ابتدا تا کنون ادامه دارد، که این دستاورد خوبی را نشان می‌دهد که ما به هر حال آن برنامه‌هایی را که مدون کردیم، به آن اهدافی را که مد نظر داریم، در حال نزدیک شدن هستیم. من این را به دوستانی که در حوزه علم هستند عرض کنم، که مایل بودم آقای دکتر قربانی که یک مقدار در بحث بین الملل هستند، در جلسه حضور داشتند، این یک وضعیتی است که ما در مقایسه در حوزه‌ها داشتیم، هم- اکنون ۴۱۵ پایان نامه در عرصه بیوتکنولوژی کشاورزی در این مجموعه وزارتخانه اجرا شده، ۴۴ دانش فنی، ۵۰ patent، ۵۰۰ مقاله پژوهشی داخلی و ۴۰۲ مقاله ISI و ۴۰۵ پروژه، که حدود ۶۰۷ پروژه خاتمه یافته است، یک تصویر خیلی روشنی را از فعالیت‌ها در این بخش به ما می‌دهد. ما هر چند که شاخص در حقیقت ارزیابی ما در حوزه بیوتکنولوژی کشاورزی صرفاً بحث تولید علم نیست اما تولید علم یکی از مهمترین شاخص‌هایی است که می‌تواند ما را ارزیابی کند، امروز ما در بین کشورهای عضو اکو اگر کشوری مثل ترکیه را می‌بینیم، ما در تولید علم و فناوری و در بین کشورهای غرب آسیا، شمال آفریقا و خاور نزدیک بنابر ارزیابی‌های خودشان که بیش از ۴۲ الی ۴۳ کشور می‌شود. ممتازترین وضعیت بیوتکنولوژی کشاورزی، از منظر تولید علم و تولید دانش فنی، انتقال دانش فنی به بخش خصوصی و تجاری‌سازی متعلق به جمهوری اسلامی ایران است. طبیعتاً یکی از آن شاخص‌های بحث تولید علم است که خوشبختانه وزارت علوم در این چند سالی که ارزیابی کرده همچنان پیشتازی با بیوتکنولوژی کشاورزی است. در ارتباط با بعضی از این دستاوردها که وارد بخش اجرا شده من

تاریخ کشور یک همچین اتفاقی می افتد و سایر وظایفی که از آن ها می گذرم. کارگاه هایی که برای تربیت نیروی انسانی خلاق چه در سطح ملی و بین المللی در این حوزه صورت گرفته شده و مشارکت فعال مجموعه وزارت در اجلاس پنجم متعهدین که پیشنهادات سازنده- ای را ما در آن مجموعه داشتیم که تشکیل شبکه مجازی آزمایشگاهی شناسایی محصولات تراریخته و بحث بسته بندی و تأثیرگذاری در ارزیابی مخاطرات ایمنی زیستی بود و در پایان نکته ای را که می خواهم از دوستانی که به هرحال به نحوی دست اندرکارند مطالبه کنم این است که ما اگر بخواهیم دستاوردهایی را که در طول این ۱۰ سال در مجموعه وزارت جهاد کشاورزی به وقوع پیوسته آثار عملی خودش را در حقیقت حداقل در حوزه مهندسی ژنتیک، خوشبختانه در حوزه بیوتکنولوژی غیر مهندسی ژنتیک ما آثارش را در سطح زندگی و تولید ثروت ملی می بینیم ولی در حوزه مهندسی ژنتیک انتظار این است که در تدوین و تصویب آیین نامه های قانون ملی ایمنی زیستی و اجرایی شدن قانون، واقعاً حمایت و همت جدی به خرج داده شود و بحثی که انتظار است کارشناسی انجام شود پروتکل الحاقی است که من استدعا دارم دوستان در مجامع کارشناسی این بحث را به چالش بکشند و نقاط مثبت و منفی این قضیه را بررسی کنند اگر صلاح است جمهوری اسلامی ملحق شود و اگر هم صلاح نیست الحاق نشود، تصویب و اجرای فاز دوم پروژه توانمند سازی و ایجاد شبکه آزمایشگاهی، رفرنس شناسایی محصولات تراریخته می تواند از موارد دیگر باشد و بحث فرهنگ سازی در خصوص مهندسی ژنتیک و ایمنی زیستی، چیزی که ما چند سال از آن غافل شدیم و از آن طرف در حوزه علم شتابان زیاده تر بود، بدون اینکه توجه کنیم که آن فرهنگ سازی و پذیرش را در جامعه بوجود بیاوریم، امیدوارم انشا... برنامه ریزی خوبی هم برای برای مشارکت فعال در اجلاس ششم صورت بگیرد، از اینکه مصدع اوقات عزیزان شدم پوزش می طلبم. والسلام علیکم والرحمه... و برکاته.

پروژه ها و طرح های مهندسی ژنتیک را دوستان در دهه اخیر که عمر مجموعه بیوتکنولوژی در مجموعه وزارت جهاد کشاورزی است ملاحظه کنند که رشد بسیار معنی- داری دارد. دستاوردهایی که ما داشتیم : برنج تراریخته مقاوم به کرم ساقه خوار برنج، پنبه تراریخته مقاوم به کرم غوزه و قارچ ورتیسیلیوم، سیب زمینی تراریخته مقاوم به پید سیب زمینی و یونجه تراریخته مقاوم به سرخرطومی، این ۳-۴ تا از آن ۱۰ محصول دستکاری شده ژنتیکی است که امروز حداقل ۳-۴ تا از این محصولات آماده است که وارد عرصه شود، شما پنبه را ملاحظه می کنید که تفاوت معنی داری بین شاهد و تراریخته وجود دارد همچنین پنبه مقاوم به کرم غوزه، سیب زمینی مقاوم به پید، یونجه مقاوم به سرخرطومی، گندم تراریخته متحمل به خشکی و تحقیقاتی که آینده بسیار روشنی را در عرصه مهندسی ژنتیک برای کشور به ارمغان خواهد آورد، قطعاً شما از این دستاوردها در آینده خیلی زیاد خواهید شنید که مهندسی ژنتیک در محصولاتی مثل گلابی مقاوم به بیماری آتشک است و همچنین اتفاقاتی که امروز در جاروک لیموترش افتاده که یک جلسه ویژه را می طلبد که من مایلیم دوستانی که اینقدر حساس بودند ببینند که چه اتفاقاتی در این عرصه افتاده است، بحث مهندسی ژنتیک برای پلاستیک های زیست تخریب پذیر که انشا... اخبار خوبی را در آینده خواهید شنید، من از برنامه های اجرایی وزارتخانه می گذرم ولی به هر حال طبق قانونی که تصویب شده وزارت جهاد کشاورزی قانون ملی و نقطه تماس بین المللی است، ما انتظار داریم که هرچه زودتر وزارت جهاد کشاورزی به عنوان مرجع صلاحیت دار ملی در حقیقت نقش آفرینی خودش را ایفا کند. حضور و مشارکت وزارت جهاد کشاورزی در طول حداقل سال- های اخیر در اجلاس های بین المللی و نقش آفرینی و تأثیرگذاری آنها در ارائه پیشنهادات و سماجت برای اینکه آن پیشنهادات در دستور کار قرار بگیرد از اتفاقاتی بود که الحمد... در این چند سال افتاد ما امروز ۵ کتب در حوزه محصولات تراریخته داریم که این اولین بار در طول

دکتر عیسی کلانتری: محصول تراریخته‌ای که باید برنج کاران شمال را از کاربرد سموم در مقابل کرم ساقه خوار کمک می‌کرد، ۱۳ سال است به زنجیر کشیده شده است

پژوهشکده بیوتکنولوژی که آن را بیشتر در حوزه بیوتکنولوژی قلمداد کرد تا در حوزه مهندسی ژنتیک، با پرسش این سوال که از ۱۴۸ میلیون هکتار سطح زیر کشت محصولات تراریخته چرا یک هکتار آن در ایران نیست؟ موجبات تکدر خاطر و اعتراض مدیریت پژوهشکده، ترک همایش و الزام پژوهشگران این پژوهشکده به خروج از همایش و حتی... شد. متن کامل سخنرانی دکتر کلانتری در این مراسم به شرح زیر است.

دکتر عیسی کلانتری دبیر کل خانه کشاورز، ۱۲ سال وزیر کشاورزی، از منتقدین سرشناس فعلی سیاست‌های کشاورزی کشور است که درجه دکتری خود را در رشته فیزیولوژی گیاهی از آمریکا دریافت کرده است. وی که بیش از ۱۲ سال است که دبیر کل خانه کشاورز، بزرگترین تشکل صنفی-سیاسی کشاورزان کشور را عهده‌دار است، در مراسم افتتاحیه سومین همایش ملی و مهندسی ژنتیک شرکت و مطالب کوتاه اما چالش برانگیزی را ارائه کرد. وی با اشاره به سخنرانی رئیس

به نام خدا

مشکلات کشاورزان در کشور، مشکلاتی نیست که اینجا شاید بشود برایشان فکری کرد. خشکسالی، کمبود سرمایه، نبود دانش، نبود بازار، نبود مارکتینگ، محاصره‌ها، تحریم‌ها، همه یقه کشاورزان را گرفته، تورم مملکت ۱۷ درصد، افزایش رشد قیمت‌های تضمینی ۶ درصد، دولت وظایفش را انجام بدهد یا ندهد. در همین بررسی‌هایی که در دبیرخانه مجمع تشخیص، عملکرد دولت را خود دولتی‌ها گزارش می‌دادند وزارت کشاورزی به جای ۱۰۰ درصد به زیر ۳۰ درصد دستاوردهای قانونی برنامه رسیده، و وزارت نیرو در بخش آب به جای ۱۰۰ درصد به ۳۴ درصد برنامه رسیده است علی‌رغم اینکه بودجه-هایشان را هم گرفته‌اند و هزینه کرده‌اند. در این گیرودار جایگاه کشاورز کجاست، کشاورز چه باید بکند، با خشکسالی‌ها، با تحریم‌ها، با سال به سال و روز به روز گرانتر شدن، تمام شدن قیمت مواد غذایی، تقریباً می‌شود گفت چاره‌ای ندارد جز اینکه از بتدریج از صحنه تولید خارج شود. آقای دکتر خیام نکویی، اشاره کردند به پیشرفت‌های مهندسی ژنتیک، البته بیشتر صحبت‌هایشان راجع به بیوتکنولوژی بود تا مهندسی ژنتیک، از ۱۴۰ میلیون هکتار سطح زیر کشت محصولات تراریخته ما یک هکتار در کشور نداریم و به عنوان نماینده کشاورزان می‌گویم، ۱۴ سال است که مرکز بیوتکنولوژی و مهندسی ژنتیک ایجاد شده است. کوبا پس از سه سال از راه اندازی مرکز تحقیقات مهندسی ژنتیکش به اصطلاح دستاورد هپاتیت B را به وزارت بهداشت و درمان ما ۱۸ میلیون دلار فروخت. ۱۳ سال است از زمان خود من انستیتو بیوتکنولوژی و مهندسی ژنتیک شروع به کار کرده، هنوز یک هکتار سطح زیر کشت محصول تراریخته نداریم. محصول تراریخته‌ای هم که باید برنج کاران شمال را از کاربرد سموم در مقابل کرم ساقه خوار کمک می-کرد، ۱۳ سال است در همین جمهوری اسلامی ایران به زنجیر کشیده شده است، بعد ما فکر می‌کنیم با دادن مقالات ISI و ... پیشرفت کردیم، پیشرفت را کسانی

کرده‌اند که امروز محصولاتشان را صد در صد به شما صادر می‌کنند. آقای دکتر قره‌یاضی گفت ۹۰ درصد واردات سویا دستکاری ژنتیکی شده است، ذرت هم همینطور است، معلوم نیست گوشت وارداتی‌تان همین‌طور باشد یا خیر و ما یک محصول تراریخته برنج داشتیم ۱۱ سال است از سال ۱۳۷۹ توسط سازمان محیط زیست و بعداً کم کاری وزارت جهاد کشاورزی هنوز اسیر است البته کشاورزان یک یا چند هکتاری را خودشان کاشته‌اند و در حال افزایش دادن هستند. از دکتر مرشدی تشکر می‌کنم که مقداری به فکر تولید کنندگان بود، شما بیش از ۵۰ درصد علوفه وارداتی‌تان دستکاری ژنتیکی شده است برای چند هکتار کشت، محققشان را به دادگاه معرفی می-کنند، قره‌یاضی باید به زندان برود چون برنج دستکاری ژنتیکی شده ایجاد کرده است، به همین دلیل واقعاً آینده کشاورزان کشور معلوم نیست، البته جالب بود آقای رئیس جمهور گزارش دادند که امسال ۱۵ درصد، رشد محصولات کشاورزی را خواهیم داشت در حالی که دیروز هواشناسی گفت ۲۳ درصد کاهش بارندگی داشته-ایم. کاهش بارندگی، کاهش سرمایه گذاری و افزایش تولید این است که واقعاً کشاورزان کشور اصلاً روز و حال خوبی ندارند، شما می‌بینید که گاوداران ما شیرشان را نمی‌توانند به دلیل فقر بفروشند. قیمت تمام شده ۶۰۰ تومان، کارخانه شیر را ۴۵۰ تومان می‌خرد، اتحادیه تولیدکنندگان می‌گویند که بیش از ۳۰ درصد شیرهای عرضه شده به بازار به علت اینکه ملّت قدرت مصرف ندارند، برگشت می‌خورد، این است که من واقعاً امیدوارم و امید این را داشتیم که وقتی که سال ۱۳۶۳ آقای هاشمی رفسنجانی که رئیس مجلس بودند و اولین پول را برای تأسیس انستیتو تحقیقات مهندسی ژنتیک ایشان در موسسه اصلاح بذر دادند و سال ۱۳۷۹ تبدیل شد به پژوهشکده مهندسی ژنتیک، هنوز یک مورد از محصولات مهندسی ژنتیک شده را در دست کشاورز نمی‌بینیم، محققین ما خیلی زحمت می‌کشند و تحقیقات می‌کنند و پیروهایشان را منتشر می‌کنند، ولی این تحقیقات به دست

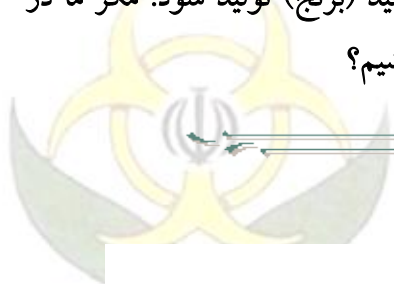
است که نمی‌گذارند محصولی که در آزمایشگاه تولید شده به داخل مزرعه برسد، خود دولت باید پاسخگو باشد، خود دولت در مقابل مصرف بیت‌المالی که در این انستیتوها سرمایه‌گذاری می‌کند و هیچ دستاوردی ندارد، باید پاسخگو باشد. پول من مالیات دهنده در داخل این مؤسسات تحقیقاتی چه می‌شود؟ ۲ یا ۳ سال نیست، ۱۵ سال است یک مؤسسه تحقیقاتی تشکیل شده و هنوز من کشاورز یک هکتار کشت محصول مهندسی ژنتیکی شده ندارم. در حالیکه در دنیا از سال ۱۹۹۶ (حدود ۱۵ سال)، ۱۴۰ میلیون هکتار محصولات مهندسی ژنتیکی شده کشت شده است، ما هم ۱۴ سال است مؤسسه بیوتکنولوژی بوجود آورده‌ایم. این است که مقداری گزارشات ما باید با واقع بینی عرضه شود، یک مقدار واقعیت‌ها مطرح شود، در این شرایط خشکسالی، اولویت‌های ما در مهندسی ژنتیک مشخص شود، کشور ما کشور کم‌آبی است و مشکل خشکسالی داریم و اولویت یک ما در مهندسی ژنتیک باید مشکل خشکسالی باشد و بیوتکنولوژی خشکسالی باشد، امنیت غذایی ما در رفع مشکل خشکسالی است و ایمنی زیستی ما هم سر جای خودش است. والسلام علیکم ورحمه‌ا... و برکاته.

کشاورز نمی‌رسد یا نمی‌گذارند برسد یا نتیجه‌اش طوری است که در عمل با چیزی که در تحقیق شده‌است دوگانه است. فایده‌ای به عنوان یک کشاورز دهاتی نمی‌بینم. انصافاً مقداری گزارشات با آنچه در عمل اتفاق می‌افتد خیلی فرق دارد. آن چیزی که دوستان اشاره می‌کنند مثل کشت بافت، خارجی‌ها در بخش خصوصی آورده‌اند و الآن جلوتر از ما حرکت می‌کنند. ما در مهندسی ژنتیک برای تولید، هیچ دستاوردی نداشته‌ایم در حالیکه گفتم در کوبا پس از سه سال شروع تحقیقات مهندسی ژنتیکشان، هپاتیت B را به جمهوری اسلامی ایران فروختند. وزارت بهداشت و درمان می‌خواست ۱۳۰ میلیون دلار از بلژیک بخرد، کوبایی‌ها سال ۱۳۷۴ این فناوری را ۱۸ میلیون دلار به ایران فروختند، ما کجای کاریم، آنها کجای کارند، ۱۵ سال است تحقیق می‌کنیم هنوز دستاوردی در مزرعه نداریم، این انستیتو به چه درد من

کشاورز می‌خورد. ۱۵ سال است پول می‌گیرد با پول بیت‌المال، با پول ملت ایران، هنوز یا اجازه ندادند که به هر صورت مشکل دولت است، یا دستاوردش طوری است که قابل پیاده شدن نیست که آن هم مشکل محقق است، آنجایی هم که مشکل وجود ندارد، مشکل خودشان

**جایگاه کشاورز کجاست،
کشاورز چه باید بکند، با
خشکسالی‌ها، با تحریم‌ها، با
سال به سال و روز به روز
گرانتر شدن و تمام شدن
قیمت مواد غذایی، تقریباً
چاره‌ای ندارد جز اینکه از
بتدریج از صحنه تولید خارج
شود.**

مهندس عباس رجایی رئیس کمیسیون کشاورزی مجلس شورای اسلامی: مهندسی ژنتیک یکی از فناوری-های مهم است. وزارت کشاورزی این بحث را جدی بگیرد/ اگر واقعا برنج تراریخته را به زنجیر کشیده‌اید، دلایل علمی‌تان را بگویید، اگر هم واقعا دلیل علمی وجود ندارد اجازه دهید (برنج) تولید شود. مگر ما در این مملکت قرار است با علم مبارزه کنیم؟ مگر قرار است گاليله به دار بکشیم؟

ایران
Biosafe

محصولات تراریخته فراهم آورد از سوی مدیران میانی به ویژه در وزارت جهاد کشاورزی با بایکوت مواجه شده و مانند بسیاری از قوانین دیگر در دوره دکتر محمود احمدی نژاد به مرحله اجرا در نیامده و خاک می‌خورند. مهندس رجایی با سعه صدری که دارد موضوع را پیگیری کرده و وعده اجرای قانون مصوب مجلس را می‌دهد. سخنرانی وی در افتتاحیه همایش ایمنی زیستی که از یک سو از سیاه‌نمایی‌های دکتر کلانتری و از سوی دیگر از پاسخگو نبودن رئیس پژوهشکده بیوتکنولوژی کشاورزی در مورد عدم کشت محصولات تراریخته به ویژه برنج تراریخته انتقاد می‌کند، از استقبال گسترده حاضرین و جامعه علمی بیوتکنولوژی و مهندسی ژنتیک کشور

مهندس عباس رجایی رئیس کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی مجلس شورای اسلامی بی‌گمان نقش اول را در تدوین طرح قانون ایمنی زیستی و تصویب آن در مجلس شورای اسلامی ایفا کرده است. نقش بی‌بدیل وی در استفاده از نظرات کارشناسی انجمن-های علمی ایمنی زیستی و بیوتکنولوژی در هنگام تدوین قانون ایمنی زیستی موجب اخم و تخم برخی دولتی‌ها با وی شد. اگرچه وی توانست با همراهی اعضای کمیسیون تحت مدیریت خود و حمایت و پشتیبانی‌های انجمن‌های علمی کشور قانونی متریقی در عرصه ایمنی زیستی را به تصویب رساند اما قانونی که دولت را مکلف می‌سازد تا تجهیزات لازم را برای توسعه، تولید، واردات، کاشت، مصرف و استفاده از

برخوردار بود. متن کامل سخنرانی وی در مراسم افتتاحیه به شرح زیر است:

بسم الله الرحمن الرحيم

در ابتدا میلاد با سعادت امام جواد (ع) را تبریک عرض می‌کنم و همچنین هفته جهاد کشاورزی را که در این روزها در آن قرار داریم، خدمت تلاشگران عرصه سازندگی در بخش کشاورزی تبریک عرض می‌کنم. چند وقت پیش من خدمت مقام معظم رهبری برای بیان مباحث کشاورزی رفته بودم، ۲ نکته ایشان بیان فرمودند که به نظر من، باید بارها تکرار شوند. ۱- فرمودند: کشاورزی در کشور ما مظلوم است و بنابراین از همه کسانی که در عرصه کشاورزی کشورمان تلاش می‌کنند بایستی رفع مظلومیت کنیم و این یک وظیفه همگانی است. ۲- فرمودند: اگر بخواهیم ۳ تا ۴ موضوع را به عنوان مسأله اصلی کشور در نظر بگیریم حتماً یکی از آنها مسأله کشاورزی کشور است. بنابراین، کشاورزی مسئله

ایمنی زیستی و مهندسی ژنتیک است تشکر می‌کنم و به میهمانان خارجی این اجلاس خیر مقدم عرض می‌کنم. می‌خواهم بگویم که وقتی شعار اصلی این همایش بیوتکنولوژی و امنیت غذایی و توسعه پایدار است، به نظر من یک حرف درستی است و در برنامه‌های چشم‌انداز کشور هم دقیقاً مسئله امنیت غذایی و توسعه پایدار به عنوان یکی از سرفصل‌های اصلی قید شده که ما موظف هستیم برای تحقق آن حتماً قدم برداریم، اما اینکه چرا باید به مهندسی ژنتیک و بیوتکنولوژی اهمیت داد؟ بحث بنده در این رابطه است، ما در سیاست‌های کلان کشاورزی کشور که در قانون و در برنامه‌های سند توسعه راهبردی کشاورزی در افق چشم انداز قید کرده‌ایم. بحث این است که اصل بر امنیت غذایی است، اصل بر فعالیت‌های علمی است. مگر اینکه مشکلی وجود داشته باشد که باید آن مشکل را حل کنیم نه اینکه ما اساساً همه مسائل علمی و فناوری‌های نو کشور را زیر سوال ببریم. یکی از سیاست‌هایی که در سال‌های گذشته در کشور ما به عنوان اصل تلقی شده این است که هرگاه خواستیم مسئله توسعه کشاورزی کشور و فناوری‌های مورد

یکی از سیاست‌هایی که در سال‌های گذشته در کشور ما به عنوان اصل تلقی شده این است که هرگاه خواستیم مسئله توسعه کشاورزی کشور و فناوری‌های مورد نیاز این توسعه را دنبال کنیم اول آمده‌ایم روی محدودیت‌هایش بحث کرده‌ایم یعنی پیش از اینکه اصل موضوع تبیین شود محدودیت‌ها و بیچاره کردن‌هایش و مسائلی از این دست را مطرح کردیم و به نظر من این نقض غرض است

نیاز این توسعه را دنبال کنیم اول آمده‌ایم روی محدودیت‌هایش بحث کرده‌ایم یعنی پیش از اینکه اصل موضوع تبیین شود محدودیت‌ها و بیچاره کردن‌هایش و مسائلی از این دست را مطرح کردیم و به نظر من این نقض غرض است در قانون ایمنی زیستی جمهوری اسلامی ایران که یکی از افتخارات کشورمان است و مجلس هشتم و همین کمیسیون کشاورزی و منابع طبیعی بسیار تلاش کرد که این

درجه یک کشور است و بایستی به این موضوع توجه شود، روی این حساب من می‌خواهم به عنوان اینکه چه سیاستی را باید دنبال کنیم و پیرامون چه موضوعی ورود کنیم چند نکته‌ای را عرض کنم اگرچه همه شما از دانشمندان این عرصه هستید و جای تشکر است که بخش غیر دولتی پرچمدار این حرکت می‌شود و من صمیمانه از مسئولینی که وارد این عرصه شدند و از برگزارکنندگان این همایش که، سومین همایش ملی

باشیم. قطعاً با توجه به محدودیت‌هایی که در منابع پایه داریم با روش سنتی اصلاً ممکن نیست، امسال برنامه پنجم را اگر با روش‌هایی که تا امروز پیش برده‌ایم پیش ببریم نهایتاً می‌گوییم تا پایان برنامه پنجم ۱۰۵ میلیون تن فعلی ۱۱۰ میلیون تن شد. قطعاً این عدد و رقم‌ها، عدد و رقم‌های قابل قبولی نیست. یکی از عرصه‌هایی که ارتباط با بحث تولید پیش بینی شده است این است که ما در بحث تولید، فناوری‌های نوین را به کار بگیریم. یکی از آنها هم مهندسی ژنتیک است. ما خواهش می‌کنیم دوستان ما در وزارت کشاورزی این بحث را جدی بگیرند، گرچه جدی گرفته‌اند و دارند تلاش می‌کنند. من البته خیلی اعتقاد به سیاه‌نمایی‌هایی که هیچ کاری انجام نشده ندارم بالاخره انسان باید در هر موردی حق مطالب را ادا کند و ببینیم که چه مسائلی بوده و چه مسائلی انجام شده و چه پیشرفت‌هایی را داشته‌ایم و این که ما همه چیز را سفید و سیاه ببینیم حرف درستی نیست و به هر صورت این انتظار هست که وزارت جهاد کشاورزی از یکسری برنامه‌های سطحی و روبنایی خودش دست بردارد و بودجه‌ها را گسیل بدارد و برنامه‌ها را هدایت کند و این که تحقیقات فناوری‌های نوین در این رابطه دنبال شود و به نتایج خودش برسد، من فکر می‌کنم که اگر همین قوانین را اجرایی کنیم به این نتایج خواهیم رسید، ما چند قانون بسیار مهم در مجلس هشتم تصویب کردیم که در

دولت همت خودش را برای توسعه فناوری‌های نوین در عرصه کشاورزی بگذارد. ما معتقدیم که مسأله فناوری‌هایش بیوتکنولوژی، مهندسی ژنتیک، نانو فناوری و مسائلی از این دست در کشاورزی بیش از آنکه مسئله زیست محیطی باشند، مسئله‌ای است در راستای امنیت غذایی کشور است.

قانون به تصویب برسد و دوستانی که از نزدیک حضور داشتند و می‌دانند که چقدر برای این قانون زحمت کشیده شد، در اینجا نگاه کنیم، تأکید بر این مسئله دارد که باید دولت همت خودش را برای توسعه فناوری‌های نوین در عرصه کشاورزی بگذارد. ما معتقدیم که مسأله فناوری‌های بیوتکنولوژی، مهندسی ژنتیک، نانو فناوری و مسائلی از این دست در کشاورزی بیش از آنکه مسئله زیست محیطی باشند، مسئله‌ای است در راستای امنیت غذایی کشور، ولی دیگران امر را مشتبه می‌کنند، بعضی‌ها فکر می‌کنند که اگر ما دبیرخانه این بحث را در محیط زیست کشور قرار دادیم معنایش این است که اصل بر زیست محیطی بودن آن است، نه اصل بر تولید است و اصل بر این است که این فناوری‌ها با شرایط و ساز و کارهایش در عرصه تولید قرار بگیرند، که به بعضی از آنها اشاره خواهم کرد. در گزارشی که یکی از دوستان در سخنرانی خود مطرح کردند مسئله تولید ۱۸۰ میلیون تن غذا را در سال ۱۴۰۴ مطرح کردند ولی سیاستی که در کمیسیون بحث می‌شود و در سند چشم‌انداز توسعه کشاورزی مطرح است ما می‌خواهیم ۳۰۰ میلیون تن غذا و فرآورده‌های کشاورزی و محصولات مختلف داشته

مربوطه که وزیر علوم است از میان آنها گزینش کند، نه اینکه اجتهاد کند. واقعاً وزیر محترم علوم بایستی پاسخگو باشد، در شورای ملی ایمنی زیستی، قانون باید عیناً اجرا شود. از آقای دکتر مرشدی که در دبیرخانه هستند، خواهش می‌کنم این مسئله را دقت بفرمایند و به هر حال انتخاب دو عضو هیأت علمی که آنجا مطرح شده به عمد این مسئله آمده و در واقع با تأکید، شما بروید مذاکرات مشروح مجلس را ببینید که روی این موضوعات چقدر بحث شده، که در واقع افرادی بیانند که در این حوزه کار و تلاش کنند و بخش غیردولتی در رابطه با مهندسی ژنتیک و بیوتکنولوژی شکل بگیرد. ما اینکه می‌گوییم نگرانیم، وقتی این موضوعات را نگاه می‌کنیم می‌بینیم مسئله

من خیلی اعتقاد به سیاه نمایی‌هایی که هیچ کاری انجام نشده ندارم بالاخره انسان باید در هر موردی حق مطالب را ادا کند و ببینیم مسائلی بوده و چه مسائلی انجام شده و چه پیشرفت‌هایی را داشته‌ایم و این که ما همه چیز را سفید و سیاه ببینیم حرف درستی نیست و به هر صورت این انتظار هست که وزارت جهاد کشاورزی از یکسری برنامه‌های سطحی و روبنایی خودش دست بردارد و بودجه‌ها را گسیل بدارد و برنامه‌ها را هدایت کند و این که تحقیقات فناوری‌های نوین در این رابطه دنبال شود و به نتایج خودش برسد.

اختیار دولت و از جمله وزارت جهاد کشاورزی است که من به ۳ تای آنها اشاره می‌کنم: ۱- قانون ایمنی زیستی جمهوری اسلامی ایران ۲- قانون نظام جامع دامپروری ۳- قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی. همین سه قانون را درست اجرا کنیم به امنیت غذایی می‌رسیم، ما نگرانیم این قوانین درست اجرا نشود. من به چند موضوع اشاره می‌کنم که نگرانی را مقداری تشدید می‌کند، مثلاً همین قانون ایمنی زیستی جمهوری اسلامی ایران ترجمه شده و در فایل قوانین ترجمه شده وزارت امور خارجه ما قرار گرفته است، در بررسی‌هایی که ما کردیم دیدیم در یک یا دو جای آن تحریف صورت گرفته، چرا این کار صورت گرفته است، وزارت خارجه باید واقعاً پاسخگو باشد، چرا تحفظ‌های غیر قانونی را در ترجمه اسناد رسمی کشور انجام می‌دهد مثلاً ما در قانون گفتیم که دولت حتماً بایستی در این رابطه کار کند، فعالیت کند، همکاری کند، تولید شکل بگیرد، اگر تولید بخواهد شکل بگیرد یعنی شما حتماً باید رهاسازی را داشته باشید، خوب در آنجا اصلاً اشاره‌ای به تولید نشده است یا مثلاً در رابطه با کانون و نقطه تماس بین المللی، ما وزارت جهاد کشاورزی را قرار دادیم، بدلیل اینکه امنیت غذایی اساساً در دست وزارت جهاد کشاورزی است ولی وزارت خارجه در این زمینه مسامحه کرده و تا امروز این مسئله به صورت واقعی خودش شکل نگرفته است. خوب چرا این کار را نمی‌کنند، اینها نگرانی‌هایی است که من اشاره می‌کنم. یا در ارتباط با Labeling و بسته‌بندی-ها و این داستان‌ها، نقل و انتقالاتی که در قانون مطرح است، در اینجا در آیین‌نامه پیشنهادی که داده شد، یک ایرادهای جدی وجود دارد که ما آمدیم فراتر از قانون داریم مسائل را پیش می‌بریم. در رابطه با خود شورای ملی ایمنی زیستی، در آنجا ما به عمد آمدیم و بخش خصوصی را وارد کردیم، مثلاً گفتیم انجمن‌ها مثل بیوتکنولوژی بیانند معرفی نیروی انسانی کنند، وزیر

نگران کننده این است که ما در توسعه علمی نتوانیم آن جایگاه خودمان را داشته باشیم. در عین حال که این بحث جزو نگرانی‌های ماست، سالی یکبار این شورای ایمنی زیستی به زور تشکیل می‌شود، این عیب دارد. آن بار هم که تشکیل شد اینقدر بنده به عنوان ناظر به این شورا فشار آوردم که آقای دکتر رحیمی این کار را انجام دادند، حالا اینکه شورای ملی ایمنی زیستی باید سرعت تشکیل جلساتش بیشتر باشد و سرعت تصویب آیین نامه‌ها و بحث‌های دیگرش به اندازه کافی پیش برود. بنابراین با این اوصاف فکر می‌کنیم که ضرورت دارد وارد این فضا بشویم و این کار را دنبال کنیم. من یک خواهشی از دوستان محیط زیست دارم ببینید یک روز در کمیسیون کشاورزی مجلس شکایتی از شیلات مطرح شد که ما می‌خواهیم کار تحقیقاتی انجام دهیم، محیط زیست نمی‌گذارد، ما دوستان محیط زیست را دعوت کردیم در جلسه رو در رو که مشکل چه چیزی است؟ شیلات گفت ما می‌خواهیم ماهی تیلپیا را با میگو به صورت همزمان تولید کنیم، تولید به اصطلاح پایلوت و آزمایشگاهی، محیط زیست اجازه نمی‌دهد این کار تحقیقاتی انجام شود، از محیط زیست سوال کردیم که چرا انجام نمی‌دهید و نمی‌گذارید گفتند که بایستی ایزوله باشد، آنها گفتند که ما ایزوله می‌کنیم، گفتند اگر یک لارو یا اسپرمی بیاید و بخواهد در داخل دریا برود چه کسی می‌خواهد جوابگو باشد. اینها گفتند ما کاری می‌کنیم اتفاق نیفتد. گفتند از دریا باید اینقدر فاصله داشته باشد، گفتند این کار را هم می‌کنیم. گفتیم آقای نماینده محیط زیست چرا جلوگیری می‌کنید گفت که ما حالا باید برویم و بنشینیم و مذاکره کنیم! چون واقعاً بحثی نماند، من واقعاً با موضوع برخورد کردم و گفتم ما در قانون گفته‌ایم هر کسی بخواهد جلوی تحقیقات علمی را بگیرد باید به شدت با او برخورد شود اینکه نمی‌شود ما مسائل علمی کشور را بیاوریم یک عده هم مانع

باشند، در رابطه با برنج که اشاره شد من خودم بارها با روسای محترم محیط زیست کشور از زمان خانم ابتکار تا به امروز صحبت کردم، گفتم بالاخره این برنج به عنوان یک محصول در داخل کشور تولید شده است، ایرادش را بگویید، چند سال باید صبر کنیم تا ایراد بیان شود. بگویید به این دلایل علمی ایراد دارد و نایستی انجام شود، که این حرفی را که بگویند برنج را به زنجیر کشیده اند که آقای دکتر قره-یاضی بعضی اوقات این بحث‌ها را بیان می‌کند و آقای دکتر کلاتری هم امروز این بحث را گفتند، خب چه کسی این را به زنجیر کشیده است؟ واقعاً اگر به زنجیر کشیده اید، دلایل علمی تان را بگویید، اگر هم واقعاً دلیل علمی وجود ندارد خب اجازه دهید (برنج) تولید شود. خب چه اشکالی دارد، مگر ما در این مملکت قرار است با علم مبارزه کنیم؟ مگر قرار است گالیله به دار بکشیم؟ مگر قرار است در این مملکت مبارزه علمی شود؟ ما امروز افتخار می‌کنیم که رهبر معظم انقلاب اسلامی می‌آید و خودش پایه‌گذار نهضت علمی می‌شود و امروز ۱۱ درصد تولید علم مال ماست، چرا داریم با این موضوعات به صورت مستندات غیر علمی مبارزه می‌کنیم. در همین قانون هم آمده، در قانون ایمنی زیستی هم آمده، که اگر کسی می‌خواهد جلوی یک پیشرفت علمی را بگیرد باید مستندات علمی ارائه کند، مستندات را ارائه کنیم اگر واقعاً مشکل دارد جلویش را بگیریم و بعد هم منتشر کنیم که علت اینکه جلوی کار را گرفتیم این هاست. که کسی نگوید به زنجیر کشیده‌اند و اگر هم کسی دارد کار می‌کند، من یکی از بحث‌های جدی‌ام همین نکته است که یک زمانی می‌گفتند که جلوی این کار را بگیریم، ترس از یکسری موضوعات مبهم. امروز ما داریم در بحث تحریم این کار را می‌کنیم! حالا بحثی هم بود که کنار آقای دکتر ملبویی این بحث‌ها را دنبال می‌کردیم، به بهانه تحریم، حالا چون در اینجا نداریم از آنجا وارد کنیم، چیزی را که می-

استعدادها، دانشمندان و امکانات خوبی داریم ولی هنوز در بین ۲۹ کشوری که کارهای تولیدی و تجاری سازی انجام می‌دهند جایگاهی نداریم و این برای کشورمان یک غصه است و به نظر من بایستی برای این موضوع جایگاه ویژه‌ای را باز کرد. زمانی در کشور اصرار می‌کردیم ویدئو نباید در کشور باشد ولی بعداً اعلام کردیم ویدئو اگر باشد اشکال ندارد باید درست از آن استفاده کنیم، ما با مظاهر علم نباید برخورد کنیم در هر صورت من فکر می‌کنم که یک فریبکاری‌ها و یک کج‌اندیشی‌هایی در جریان مسائل نو در کشورمان وجود دارد. بایستی با اینها مقابله کرد، در عین حال سیاست شفاف و روشنی را در مشی مقام معظم رهبری و سیاست‌های ابلاغی نظام از سوی ایشان داریم که بایستی برای توسعه علمی کشور کار کنیم و ضرورت دارد که وارد این فضا شویم. امروز یکی از شعارهای ما این است که حفظ خاک، آب و هوای کشور را داشته باشیم و آلودگی‌ها را از بین ببریم، سعی کنیم که با علم مبارزه نکنیم و این مسائل را در جایگاه خودش استفاده کنیم، آنهایی که علاقمند به پیشرفت کشور هستند قطعاً در این راه تلاش جدی خواهند کرد و اگر با هم و درست و به موقع وارد عرصه عمل شویم قطعاً کسانی که غیر علمی، مخالف هستند، نمی‌توانند راه به جایی ببرند. من فکر می‌کنم که پژوهشکده بیوتکنولوژی وزارت جهاد کشاورزی می‌تواند پرچمدار این حرکت باشد و به نظر من حتی جلوتر از بخش غیر دولتی، فضا را برای رشد این فضائل در عرصه تولید کشور باز کند، چون اعتقاد من این است که برای تولید ۳۰۰ میلیون تن محصول جز به مدد این روش‌ها و سایر روش‌هایی که در برنامه‌ها مندرج شده به نتیجه نخواهیم رسید. والسلام

توانیم در داخل تولید کنیم، چیزی را که به راحتی در داخل دستاورد علمی کشور ماست به بهانه تحریم یک فضا سازی می‌کنیم، بعد می‌گوییم حالا از اروپا نشد از ژاپن نشد از چین نشد از هند وارد می‌کنیم، چرا باید وارد کنیم؟

واقعاً اینها سوال است، ما در قانون برنامه پنجم آورده‌ایم که در پایان برنامه باید ۳۵ درصد کودهای آلی و زیستی جایگزین کودهای شیمیایی شود ببینید چه قشقرقی درست کردیم. اصلاً یک عده ایستاده‌اند جلوی موضوع، که این اتفاق نیفتد! حال به نظرم آنهایی که جلوی این موضوع ایستاده‌اند واقعاً دلال بین‌المللی هستند. می‌گوییم بیایید بنشینیم بگویید چگونه می‌خواهید به این ۳۵ درصد برسید؟ چگونه می‌خواهید این نهضت را انجام دهید که تولید کنندگان داخلی جایگزین شوند و فضای تولید کشور اصلاح شود، نزدیک به ۶ ماه است که ما داریم فشار می‌آوریم و هنوز این شکل نگرفته! به نظر می‌رسد واقعاً عکس عمل کردن در سیاست‌های کشور و اجرای قانون کشور است و به نظر من بایستی با این موضوعات برخورد کرد. ما فکر می‌کنیم به عنوان کسانی که در مجلس شورای اسلامی در خدمت همه تولید کنندگان و سیاست گذاران و دولتمردان و همه ارگان‌های کشور هستیم بایستی برای مسئله مهندسی ژنتیک و مباحث مربوط به اجرای این فعالیت‌ها یک فایل جدیدی باز کنیم و از هیچ چیزی نترسیم. من در دنیا در جلسات مختلفی که مخالفت با بحث مربوط به مهندسی ژنتیک می‌کردند شرکت کرده‌ام، با خیلی از افراد و آدم‌های تندرو در حاشیه اجلاس صحبت می‌کردیم، می‌گفتیم حرف حساب شما چیست؟ همه آنها می‌گفتند تنوع زیستی از بین می‌رود، خب البته برای ممکن‌ها هم باید حساب باز کنیم نه اینکه جلوی همه چیز را ببندیم. روی امکانات و احتمالات که نمی‌توان همه موضوعات را ترسیم و تصویب کرد، ما امروز در کشورمان در باب بیوتکنولوژی کشاورزی،

دکتر مرشدی رئیس دبیرخانه شورای ملی ایمنی زیستی کشور: ما محصولات تراریخته‌ای مانند ذرت، پنبه، دانه‌های روغنی را وارد می‌کنیم و چشمان رابسته‌ایم و چیزی نمی‌گوییم!

دکتر علیرضا مرشدی که هم اکنون ریاست دبیرخانه شورای ملی ایمنی زیستی را بر عهده دارد از مدیران سابق وزارت جهاد کشاورزی و پژوهشگر برجسته موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر کشور محسوب می‌شود. انتصاب وی به سمت ریاست دبیرخانه شورای ملی ایمنی زیستی مورد استقبال انجمن‌های علمی کشور قرار گرفت. او معتقد است مقررات ایمنی زیستی برای رفع نگرانی است نه برای ایجاد نگرانی و اگر محصول تراریخته‌ای وارد بازار شد همه باید آن را بدون دغدغه مصرف کنند. متن کامل سخنرانی وی را در زیر می‌خوانیم.

بسم الله الرحمن الرحيم
با تشکر از کلیه افرادی که برگزاری این همایش را باحضور این تعداد دانشمند به عهده داشتند. در رابطه با مهندسی ژنتیک و ایمنی زیستی همه دوستان صحبت کردند من فقط سوالاتی را مطرح می‌کنم که بتوانیم به آنها جواب دهیم. رشد جمعیت در حال افزایش است. فناوری زیستی که همه دوستان می‌دانند رشد سریعی را در آن داشتیم سرعت رشد فناوری زیستی مهمترین نگرانی مردم نسبت به بیوتکنولوژی و فناوری زیستی است. اینقدر سرعت رشد زیاد است که یکی از نگرانی‌های ما نسبت به فناوری زیستی، نگرانی از سرعتی است که این علم در دنیا پیدا کرده‌است. ما با سیل تولیدات و

مصرف می‌کنیم باید طبق این قوانین و مقررات مردم خیالشان راحت بوده و نگران نباشند. تنها کاری که ما انجام می‌دهیم کاهش نگرانی مردم است. در اسناد و هدف پروتکل کارتاها موضوعی در رابطه با اجرایی شدن قانون ایمنی زیستی داریم. بدلیل اینکه قانون ایمنی زیستی به عنوان قانون کشور است تشکیلاتی را برای اجرایی شدن قانون ایمنی زیستی در سازمان محیط زیست و در دبیرخانه شورای ملی ایمنی زیستی طراحی کردیم که این تقریباً تشکیلاتی است که در آنجا مشغول به کار هستند. هر هفته جلسه کارگروه تخصصی داریم و تقریباً آئین‌نامه اجرایی قانون ملی ایمنی زیستی هفته گذشته تمام شده که انشا...

ما تا دو هفته آینده می‌توانیم برای بررسی‌های حقوقی بفرستیم و بعد برای تصویب به شورای ملی ایمنی زیستی بدهیم تا نگرانی‌هایی که تولید کنندگان ما دارند و مشکلاتی را که از واردات محصولات تراریخته داریم حل شود از کارهایی که انجام دادیم جلسات کمیته تخصصی بود که منجر به تدوین آیین‌نامه ایمنی زیستی در کشور شد. کار گروه‌های تخصصی در بعضی از وزارتخانه‌ها وجود داشتند و در بقیه وزارتخانه‌ها تشکیل شده و مشغول به کار و فعال هستند.

اولین هم‌اندیشی را در پروتکل الحاقی ناگویا کوالاامپور را در دست بررسی داریم که جمهوری اسلامی ایران به این پروتکل ملحق شود یا ملحق نشود. پروژه‌ای در دبیرخانه شورای ملی ایمنی زیستی به نام توانمندسازی ایمنی زیستی تصویب شده که این پروژه با همکاری GEF (تسهیلات جهانی محیط زیست) اجرا می‌شود، که نزدیک به یک میلیون و پانصد هزار دلار هزینه پروژه است که هفتصد و پنجاه

واردات در زمینه تجارت و صنعت در دنیا مواجه هستیم. آیا باید هر جا گیاه تراریخته است برضد آن صحبت کنیم یا باید از گیاهان تراریخته دفاع کنیم. یکی از علت‌هایی که موجب نگرانی ما از رشد محصولات تراریخته است رشد بیوتکنولوژی در کشورهای توسعه یافته است. بدلیل اینکه تجارت جدید شروع شده حدود ۵۲ میلیارد دلار سطح این تجارت است و خود این، عاملی شده تا دیگران کمتر از این گیاهان مصرف کنند. سرعت

رشد باعث شد ما در مورد خطرات بالقوه گیاهان تراریخته که ممکن است بوجود بیاورند صحبت کنیم. در تمام اسناد بین المللی این خطرات به صورت بالقوه یعنی ممکن است ایجاد شوند یا ممکن است ایجاد نشوند، بیان شده است. پروتکلی برای رفع این نگرانی به نام پروتکل کارتاها به تصویب رسید که این پروتکل کارتاها در مجلس شورای اسلامی مصوب شده و به عنوان قانون جمهوری اسلامی ایران هم- اکنون مورد نظر است که پشتوانه پروتکل کارتاها قانونی به نام قانون ایمنی زیستی در سال ۱۳۸۸ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید یعنی الان پروتکل کارتاها و قانون ایمنی

زیستی به عنوان قوانین ما هستند که ما موظف و ملزمیم در چارچوب قوانین پروتکل کارتاها و ایمنی زیستی دستورالعمل اجرایی را بنویسیم. همانطور که می- دانید ایمنی زیستی مانند بیوتکنولوژی فناوری زیستی نیست. ایمنی زیستی یک سری قوانین، تدابیر و مقررات است که می‌خواهد بگوید اگر محصول جدیدی را

یکی از علت‌هایی که موجب نگرانی ما از رشد محصولات تراریخته است رشد بیوتکنولوژی در کشورهای توسعه یافته است. بدلیل اینکه این تجارت جدید حدود ۵۲ میلیارد دلار از سهم تجارت را به خود اختصاص داده است و خود این، عاملی شده تا کمتر از این گیاهان مصرف کنند.

کرد. در مورد محصولات تراریخته مشکلات زیادی در مورد زیست فناوری، تنوع زیستی، محیط زیست، انسان و حیوان مطرح است که این محصولات مضر است از طرفی ما گرسنگی و سوء تغذیه، محدودیت سطح زیر کشت، سود اقتصادی ۵۲ میلیارد دلاری را داریم که شرکت‌های بزرگ پشت این قضیه

هستند. توجه کنیم یکی از ایجادکنندگان نگرانی برای مردم همین سود ۵۲ میلیارد دلاری واردات محصولات تراریخته است که باید به این نکته توجه کنیم. از لحاظ زیست محیطی بدلیل کم مصرف کردن سموم و کودها این محصولات می‌توانند برای محیط زیست مفید باشند. ایران هم وارد کننده است و هم تولید کننده است، ما باید بتوانیم تسهیلاتی را ایجاد کنیم تا بتوانیم صادر کنیم. سوالی

که از شما می‌پرسم این است که آیا شرکت‌های تولید کننده موافق تولید محصولات تراریخته در کشورهای جهان سوم هستند یا خیر؟ پاسخ این سوال را به عهده خود شما می‌گذارم. انشا... که بتوانیم با یک آیین نامه اجرایی منطقی هم مشکل داخل و هم واردات را حل کنیم.

ما اگر قرار است محصولات تراریخته وارداتی را مصرف کنیم، بهتر است تولیدات داخلی محصولات تراریخته را مصرف کنیم ولی ما محصولات وارداتی را مصرف می‌کنیم و مشکل برای تولید داخل ایجاد می‌کنیم که با تهیه و تدوین شدن آیین نامه اجرایی، ما این مشکل را برای تولید کنندگان داخلی رفع خواهیم کرد.

هزار دلار آن را GEF می‌پردازد و بقیه را جمهوری اسلامی ایران می‌پردازد. تهیه و تدوین استراتژی ایمنی زیستی در کشور مسئله بعدی است که نمی‌دانیم باید واردات آزاد باشد یا آزاد نباشد. اگر واردات آزاد است باید در سطح اول تغذیه باشد یا در سطح دوم باشد و این استراتژی در حال تهیه شدن است که براساس آن چارچوب، هم تولید کنندگان و هم وارد کنندگان بتوانند از آن استفاده کنند. وظیفه اصلی شورای ملی ایمنی زیستی از بین بردن نگرانی مردم است. اینکه چرا باید نگرانی را از بین ببریم، زیرا ما هم- اکنون این محصول را مصرف می‌کنیم. محصولاتی که وارد می‌کنیم مانند ذرت، پنبه، دانه های روغنی، تراریخته‌اند. چشممان را بسته ایم و چیزی نمی‌گوییم زیرا آیین نامه اجرایی نداریم و از طرفی جلوی تولید داخل را گرفته‌ایم بدلیل اینکه آیین نامه اجرایی نداشتیم. در زمینه تولید داخلی حدود ۱۱ تا ۱۲ محصول تراریخته در بخش کشاورزی وجود دارد که منتظر

آزاد شدن هستند. ما اگر قرار است محصولات تراریخته وارداتی را مصرف کنیم، بهتر است تولیدات داخلی محصولات تراریخته را مصرف کنیم ولی ما محصولات وارداتی را مصرف می‌کنیم و مشکل برای تولید داخل ایجاد می‌کنیم که با تهیه و تدوین شدن آیین نامه اجرایی، ما این مشکل را برای تولید کنندگان داخلی رفع خواهیم

دکتر قانعی: پیش‌بینی ما این است که تا دو سال آینده به بزرگترین تولیدکننده داروهای بیوسیمیلار منطقه تبدیل شویم و برای همه این‌ها هم اعتبار تحقیقاتی گذاشتیم هم نیروی انسانی پیش‌بینی کردیم

جاهای خوبی هم رسیدند جا دارد که در کنار کنگره، نشست‌ها و کارگاه‌هایی برگزار کند و در زمینه کشش بازار، در زمینه کارآفرینی، در زمینه سهم بیوتکنولوژی در اقتصاد ملی پاسخ تهیه شود. متن کامل سخنرانی دکتر قانعی در مراسم اختتامیه سومین همایش ملی ایمنی زیستی و مهندسی ژنتیک را در زیر می‌خوانید.

بسم الله الرحمن الرحيم

پیشاپیش ولادت با سعادت امیرالمومنین علی(ع) را تبریک عرض می‌کنم و از برگزارکنندگان این همایش بسیار مهم و همین‌طور ریاست محترم کنگره و دعوتی که آقای دکتر قره‌یاضی فرمودند که من در خدمت شما باشم تشکر می‌کنم. در نکاتی که من در اختتامیه عرض می‌کنم و معمول من این است بیشتر توجه دارم که به جنبه‌های کاربردی موضوع در کشور توجهی داشته باشم. یک دهه غفلت از موضوع فناوری‌های نوین و دانش زیستی باعث شد که در سال ۱۳۷۷ ما سه و نیم درصد از

دکتر مصطفی قانعی معاون تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، استاد دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله الاعظم (عج) و فوق تخصص ریه است. وی در حال حاضر ریاست انستیتو پاستور را هم به طور همزمان بر عهده دارد. فارغ التحصیل پزشکی عمومی از دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، دارای تخصص بیماری‌های داخلی از دانشگاه علوم پزشکی اصفهان و فوق تخصص بیماری‌های ریه از دانشگاه علوم پزشکی تهران است. وی پیش از این معاون پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله الاعظم (عج) بوده است. قانعی همچنین عضو انجمن ریه اروپا، عضو هیئت رئیسه انجمن ریه ایران، عضو هیئت‌بورد بیماری‌های ریه کشور، عضو کالج پزشکان ریه آمریکا و عضو جامعه توراکس آمریکا است. دکتر قانعی در سخنرانی خود در مراسم اختتامیه سومین همایش ملی ایمنی زیستی و مهندسی ژنتیک بر جنبه‌های کاربردی این علم توجه و عنوان کرد که انجمن ایمنی زیستی ضمن قدردانی از زحماتی که قبلاً کشیدند و به

شکل خواهد گرفت. از سال گذشته ۱۵ میلیارد تومان ما گرنت قرار دادیم برای کسانی که بتوانند در داروهای نو ترکیب ما قدم بردارند و در این زمینه در مورد فاکتور ۷ و فاکتور ۸ که اینها تقریباً قله‌های اورست بیوتکنولوژی هستند ما توانسته‌ایم دستیابی بسیار خوبی داشته باشیم و تا سال آینده ما این داروها را در بازار دارویی کشور داشته باشیم.

بنابراین پیش‌بینی ما این است که تا دو سال آینده به بزرگترین تولیدکننده داروهای بیوسیمیلار منطقه تبدیل شویم و برای همه این‌ها هم اعتبار تحقیقاتی گذاشتیم هم نیروی انسانی پیش‌بینی کردیم، هم شبکه تحقیقاتی تشکیل شد و هم مراکز تحقیقاتی نانو و بیو و نانوبیو در زمینه این موضوع تشکیل شد. نکته دیگری که باید اینجا اضافه کنم این است که در قانون ایمنی‌زیستی به وزارت بهداشت و درمان تکلیف شده که هر آنچه که سلامت انسان را به خطر می‌اندازد، وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی باید از طریق علم ایمنی‌زیستی از انسان‌ها محافظت کند. خوب اکثر مقالات شما در زمینه موضوعات تراریخته بود پس تردیدی نیست که باید در سازمان غذا داروی ما استاندارد مربوط به آسیب اینها به انسان شکل بگیرد و ما در حال حاضر چنین ساختار و سازمان علمی در اختیار نداریم. ما به آزمایشگاه‌های پیشرفته‌ای نیاز داریم ولی نیاز است که به پیشرفت ایمنی زیستی الزاماً استاندارد این هم در معاونت غذا و دارو تشکیل شود. اگر این استاندارد تشکیل نشود تنها کاری که می‌کنند مقابله با هر چه نوآوری در بازار است و این باعث بلوک شدن علم مربوط به این موضوع می‌شود و پیش نرود. بنابراین ما برای ایجاد بازار فناوری ایمنی زیستی باید این جمع تلاش کنند که استاندارد اینها را به وزارت بهداشت تشکیل بدهند و ما هم هزینه‌های آن را پرداخت می‌کنیم و گرنه دانشجویهای این رشته هر چه که تولید کنند به مشکل برمی‌خورند. نکته دیگر این است که علاوه بر استانداردها مرزی ما داریم که جایی غذا تبدیل به دارو می‌شود و دارد هم‌پوشانی بین غذا و دارو پیدا

داروهای خودمان را از خارج از کشور وارد می‌کردیم و ۹۶ درصد را در داخل کشور تولید می‌کردیم. بابت این سه و نیم درصد ما چیزی حدود ۱۰ درصد از پول خودمان یا گردش مالی خودمان را پرداخت می‌کردیم. سال ۱۳۸۸ باز هم ما ۳.۵ درصد از داروها را وارد کردیم و ۹۶ درصد را تولید کردیم ولی این بار حدود ۴۰ درصد از کل پول دارویمان را بابت همان ۳.۵ درصد دادیم. اگر گردش مالی دارویی ایران را حدود ۳۰۰۰ میلیارد تومان برآورد کنیم ۱۰۰۰ میلیارد را بابت ۳/۵ درصد داروهای وارداتی هزینه می‌شود که این نشان می‌دهد که یک دهه غفلت از بیوتکنولوژی باعث شد که داروهای نو ترکیب و داروهای بیوتکنولوژی وارد کشور ما شوند و بخش عمده‌ای از هزینه دارویی را به خود اختصاص بدهند. برای این کار در معاونت تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت دفتر فناوری تأسیس شد و ما چند اقدام را انجام دادیم که می‌تواند برای کسانی که در رشته‌های زیستی کار می‌کنند قابل توجه باشد. اولین موضوع شبکه بیوتکنولوژی است که آقای دکتر مهدوی هم که اینجا سخنرانی داشتند و ریاست شبکه ما را به عهده دارند و قرار است که هر آنچه که در امکان وزارت بهداشت است، توان‌ها هم‌افزا بشوند و مانع از این بشوند که وابستگی ما بیشتر شود. در موضوع نیروی انسانی ما PhD by research را تعریف کردیم که بر خلاف PhDهای دیگر که در وزارت علوم و وزارت بهداشت هستند امتحانی ندارند و کسی که دو مقاله ISI داشته باشد و نمره زبان خوبی داشته باشد می‌تواند پذیرش بگیرد و دوره PhD خود را در مراکز تحقیقاتی وزارت بهداشت بگذراند. بخش عمده‌ای از این PhD ها را ما به سمت بیوتکنولوژی و زیست فناوری سوق دادیم. خروجی این PhD ها در وزارت بهداشت شرکت‌های دانش‌بنیان هستند. بنابراین قرار نیست که PhD ها همه اعضای هیئت علمی بشوند و بنابراین در چهار سال آینده چیزی در حدود ۵۰۰ شرکت دانش‌بنیان در حوزه وزارت بهداشت در زمینه ایمنی زیستی با این فارغ‌التحصیلان و با فوق‌لیسانس‌ها انشاالله در این زمینه

پیش‌بینی شده برای رسیدن به نرخ رشد اقتصادی ۸ درصد ۷۸۰ میلیارد دلار باید در ایران سرمایه‌گذاری شود. ۲۲۰ میلیارد دلار از این را قرار است خود ایران از درآمد- هایش سرمایه‌گذاری کند. وقتی سوال می‌کنیم که از این ۲۲۰ میلیارد دلار می‌خواهید به این رشد اقتصادی برسید پول‌هایتان را کجا می‌برید ۱۵۰ میلیارد دلار آن به نفت، گاز و پتروشیمی می‌رود و هزینه می‌شود. روزی ما می‌توانیم این حرف را بنزیم که ارزش افزوده بیوتکنولوژی از نفت و گاز بالاتر است که مسئولین کشور وقتی صندوق توسعه ملی را بنیان‌گذاری می‌کنند بنویسند ۱۰۰ میلیارد دلار از این را برای بیوتکنولوژی قرار دهید و تردید هم نکنید که اینها ارزش افزوده‌ای که برای ما به همراه می‌آورند از نفت و گاز و فولاد بیشتر است فولاد می‌گوید که من ۱۷ میلیون تن را می‌رسانم به ۴۷ میلیون تن و ۱۲ میلیارد دلار هم پول می‌خواهم. اگر از آقای دکتر قره‌یاضی بپرسند شما چقدر پول می‌گیرید و چقدر سهم از نرخ رشد اقتصادی ۸ درصد را قبول می‌کنید آن وقت ما می‌توانیم بگوییم که ما یک سند بسیار زیبایی داریم و کار جدی را در این بحث انجام داده‌ایم. به هر حال ما آماده‌ایم به سهم خودمان کمک کنیم که اول اسناد بالاسری تهیه شود که این حرف‌هایی که ما در کنگره می‌زنیم اول سر جای خودش در کشور بنشیند و مسئولین کشور در این امر سرمایه‌گذاری کنند وقتی سرمایه‌گذاری شد هم از فرار مغزها جلوگیری می‌شود، هم شرکت‌های دانش‌بنیان تاسیس می‌شود و هم اشتغال با ارزش افزوده بالا ایجاد می‌شود.

از فرصتی که در اختیار من گذاشتید خیلی متشکرم و آرزوی موفقیت برای همه شما دارم

والسلام علیکم و رحمه الله

می‌شود و به همین دلیل سازمان غذا و دارو در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی از چند ماه پیش تشکیل شد لذا رسیدگی به این امور وقتی محصولات ایمنی زیستی خارج می‌شود از یک دانش بسیار بالایی نیاز دارد که این را به عنوان دارو وارد کنند یا به عنوان مکمل حساب کنند یا به عنوان غذا محسوب کنند. در هر حال چون با انسان و حیات آن مخاطره دارد یا ندارد نیاز است که اینها تبدیل به علم و استاندارد شود لذا ضمن اینکه من تبریک می‌گویم و تشکر می‌کنم که این گردهمایی‌ها می‌تواند عامل خوبی برای پیشرفت علم باشد ولی تردیدی نیست که آقای دکتر قره‌یاضی آن جوان‌هایی که نشسته‌اند به ما نگاه می‌کنند سوال اولشان این است که آینده شغلیشان چیست؟ چه کسی بازار درست کرده؟ این بازار چقدر کشش دارد و چه کسی متولی این امر است؟ ما وقتی می‌گوییم که در بازار دارو ما ۸۰۰ میلیارد تومان خودمان خریداریم یعنی این که دانشجو برایش بازار کار درست می‌شود تولیدکننده می‌داند. صنعت غذایی ایران قرار است از صندوق توسعه ملی ۵۰۵ میلیارد دلار وام بگیرد. بنابراین سوال این است که کشش آن طرف را باید درست کرد لذا فکر می‌کنم که انجمن ضمن اینکه آن زحماتی که قبلاً کشیدند و به جاهای خوبی هم رسیدند جا دارد که در کنار کنگره نشست‌ها و کارگاه‌هایی برگزار شود و در زمینه کشش بازار، در زمینه کارآفرینی، در زمینه سهم بیوتکنولوژی در اقتصاد ملی پاسخ تهیه شود. نکته آخر من این است که من دیدم که در کنگره سخنرانی شده در مورد اینکه بله ارزش افزوده بیوتکنولوژی و دانش زیستی از نفت و گاز بیشتر است. این صحبت درست اما این حرف‌هایی که ما می‌زنیم برای خودمان شیک است ولی طرف مقابل ما که باید سرمایه بگذارد یعنی دولت اصلاً این حرف‌ها به گوشش نخورده. برای مثال نرخ رشد اقتصادی ایران در ۵ سال دیگر ۸ درصد

به بیوتکنولوژی توجه ویژه‌ای بکنید چون رشته مهمی است (مقام معظم رهبری)

قطعه‌نامه سومین همایش ملی ایمنی زیستی و مهندسی ژنتیک

سومین همایش ملی ایمنی زیستی و مهندسی ژنتیک با استعانت الهی در تاریخ ۲۳ خرداد ۱۳۹۰ و با همت و مشارکت انجمن ایمنی زیستی، مرکز اطلاعات بیوتکنولوژی و دانشگاه آزاد اسلامی (واحد علوم و تحقیقات) در محل این دانشگاه برگزار شد.

افتتاحیه با شکوه این همایش با حضور جمع کثیری از دست‌اندرکاران و دستگاه‌های درگیر در مهندسی ژنتیک و ایمنی زیستی از وزارت علوم، تحقیقات و آموزش عالی،

وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی، سازمان حفاظت محیط زیست، وزارت جهاد کشاورزی، دانشگاه‌های دولتی و خصوصی، شورای ملی ایمنی زیستی، انجمن‌های علمی، بخش خصوصی، نمایندگان رسانه‌ها و تولید کنندگان بخش کشاورزی و رئیس محترم کمیسیون کشاورزی

مجلس شورای اسلامی، همچنین حضور گسترده دانشجویان و اساتید، حکایت از همدلی و همراهی همه دیدگاه‌های متنوع و مختلف اما همسو با توسعه ایمنی زیستی و مهندسی ژنتیک همراه با امنیت غذایی و توسعه پایدار دارد. شرکت کنندگان در این همایش ضمن قدردانی از انجمن ایمنی زیستی و سایر دست‌اندرکاران و برگزار کنندگان این همایش به طور ویژه از ایجاد امکان اظهار نظر همه صاحب‌نظران و بازیگران عرصه مهندسی ژنتیک و ایمنی زیستی کشور موارد زیر را مورد تصویب قرار داده، ابراز امیدواری می‌کنند تا با افزایش سطح تحمل انتقاد، روحیه همدلی و آزاداندیشی حاکم بر افتتاحیه همایش، در سایر مراحل تدوین قوانین و مقررات، اجرا و نظارت بر اجرای قوانین و مقررات و توسعه مهندسی

ژنتیک و محصولات تراریخته در کشور نیز استمرار یابد. شرکت کنندگان در همایش موارد زیر را به تایید و تصویب رساندند

۱- شرکت کنندگان در این همایش، مهندسی ژنتیک را به عنوان یکی از فناوری‌های نو و قدرتمند در عرصه تولید غذا و پایداری محیط زیست و تنوع زیستی تلقی کرده و آن را به عنوان مکمل سایر روش‌های تولید غذا مانند استفاده از کشاورزی ارگانیک، کشاورزی علمی و

اصلاح نباتات و اصلاح نژاد

دام به رسمیت می‌شناسند و بر دستیابی و استفاده کشور از این فناوری و محصولات آن (محصولات تراریخته) تاکید می‌کنند.

۲- شرکت کنندگان در همایش، ضمن تقدیر از رویکرد علمی رهبری و

مسئولان عالی نظام به ویژه مجلس شورای اسلامی و تقدیر از رویکرد مثبت و سازنده دبیرخانه شورای ملی ایمنی زیستی، از دولت محترم علاوه بر تدوین و تصویب هر چه سریعتر آئین‌نامه‌های اجرایی مربوطه تقاضا دارد قانون ایمنی زیستی را به طور کامل و بدون فوت وقت اجرا کند. اجرای قانون نیازمند برگزاری مرتب جلسات شورای ملی ایمنی زیستی که در طول یک سال گذشته تنها یک جلسه تشکیل داده است، تصویب آئین‌نامه اجرایی قانون (که قریب به دو سال است محقق نشده است)، حضور نماینده انجمن‌های علمی ذیربط (که برخلاف قانون تا کنون تعیین نشده است) و انتقال مرجعیت ملی از وزارت خارجه به وزارت جهاد کشاورزی بر طبق قانون است.

**یادآوری اهداف متعالی سند چشم‌انداز
نظام در افق ۱۴۰۴ بر ضرورت دستیابی
به اهداف مندرج در سند ملی زیست
فناوری (کشت نیم درصد از سطح زیر
کشت محصولات تراریخته در جهان)**

سوی انجمن ایمنی زیستی، سایر انجمن‌های علمی و دانشگاه آزاد اسلامی، خواستار پیگیری مصوبات قطعنامه‌های صادره در این همایش و همایش‌های قبلی و ارائه گزارش توسط مسئولین مرتبط به اعضا و شرکت کنندگان هستند.

۶- تعالی ایران اسلامی در گرو توجه به توسعه علمی و استفاده از فناوری‌های نو با رعایت قانون ایمنی زیستی است. از وزارت جهاد کشاورزی به

عنوان مسئول تولید در کشور انتظار می‌رود با استفاده از مدیران شایسته ای که مهندسی ژنتیک و محصولات تراریخته را باور دارند بستر اجرای

قانون ایمنی زیستی را فراهم کرده گزارش اقدامات خود در راستای

تکلیف قانونی خود مبنی بر فراهم‌آوری تمهیدات لازم برای توسعه کشت و استفاده از محصولات تراریخته را برای تنویر افکار دانشمندان، پژوهشگران و سایر اقشار جامعه ارائه کنند.

تعالی ایران اسلامی در گرو توجه به توسعه علمی و استفاده از فناوری‌های نو با رعایت قانون ایمنی زیستی است

خوانندگان گرامی با توجه به حجم زیاد مطالب در این شماره بخش "پرسش از شما، پاسخ از ما" در شماره‌های بعدی ارائه خواهد شد. ما مشتاقانه منتظر سوال‌های شما عزیزان در حوزه ایمنی زیستی هستیم.

نشریه علمی انجمن ایمنی زیستی
ایران

۳- شرکت کنندگان در این همایش ضمن یادآوری اهداف متعالی سند چشم‌انداز نظام در افق ۱۴۰۴ مایلند بر ضرورت دستیابی به اهداف مندرج در سند ملی زیست فناوری (کشت نیم درصد از سطح زیر کشت محصولات تراریخته در جهان) تاکید کرده، در مورد پیشی گرفتن تعداد قابل توجهی از کشورهای منطقه (پاکستان، مصر، بوركینافاسو و میانمار)، در کشت محصولات تراریخته هشدار دهند.

۴- شرکت کنندگان در همایش ضمن تأکید بر ضرورت ارائه نظرهای انتقادی به صریح‌ترین وجه ممکن، از یک سو نادیده گرفتن زحمات پژوهشگران

کشور را ناشایست می‌دانند و از سوی دیگر ایجاد فشار برای ترک همایش از سوی برخی از مسئولین محترم یک پژوهشگر را مرتبط با تقبیح نموده از آن‌ها می‌خواهند تا ضمن پاسخگو بودن در قبال مسئولیتی که پذیرفته‌اند از تحمل و سعه صدر برخوردار باشند تا انشاءالله در آینده، زمینه لازم برای تعامل و تبادل اندیشه‌ها برای توسعه و بکارگیری فناوری‌های نوین در جهت رسیدن به اهداف مشترک متخصصین امر فراهم شود.

۵- شرکت کنندگان این همایش ضمن تبریک به جامعه علمی کشور، از تأسیس "مرکز اطلاعات بیوتکنولوژی ایران" با هدف ارائه و تبادل اطلاعات علمی صحیح، در حوزه‌های مهندسی ژنتیک و بیوتکنولوژی استقبال کرده و ضمن تقدیر و تشکر از برگزاری این همایش پربار از

قانون تا نو...

نگارش: علی اکبر کهریزی

هیچ فریادرسی نیافته‌اند. از آنجاییکه معمولاً قوانین طبیعی در هر کشور بر گرفته از قوانین فطری و الهی است، می‌توان چنین پنداشت عدم اجرای قوانین ساختاری جامعه را در واقع به قوانین فطری و الهی و آرمانی بشر نیز زیان‌آور بوده است که بحث آسیب‌شناسی جامعه را می‌طلبد. بطوریکه عدم اجرای صحیح قوانین موجبات بدبینی مردم به سایر قوانین از جمله قوانین الهی را نیز سبب شده است. آیا وقت آن نرسیده است که برای اجرای آنچه که به آن به عنوان هدف، آرمان یا سند می‌نگریم به لزوم قانون و اجرای دقیق آن بپردازیم و صدای آنانی را که از عمق دل و جان قانون را صدا می‌زنند را بشنویم.

امروز در بحث کشاورزی و لزوم رسیدن به برنامه افق بیست ساله نیازدار عمق‌بخشی در بحث قانون‌های مختلف از جمله بحث صادرات و واردات هستیم تا شالوده کشاورزی کشور از هم پاشیده نشود. امروز درصد بزرگی از اشتغال کشور را در قالب تولید در بخش کشاورزی است که بخش بزرگی از آن به علت واردات غیراصولی و زمانبندی نشده در حال شکستن است. قانون ایمنی زیستی که امروز در بخش بزرگی از دنیا به قوت اجرایی شده و برخی از مشکلات غذایی و زیستی جوامع مختلف را حل کرده است، در کشور ما مسکوت و با بی‌تفاوتی کامل به آن نگرسته می‌شود. بیا بید به اصولی که ساخته و پرداخته خودمان است با عشق بنگریم و تنها به قانون پروری نیندیشیم و در تدوین و اجرایی شدن قانون‌هایمان تلاش کنیم چرا که در این صورت است که جهانی اندیشیده‌ایم و امروز می‌بایست به این اصل برسیم.

بی‌شک قانون موهبت الهی است که وجود و نهادینه شدن آن در جامعه موجب استحکام و دوام جامعه در حیطه‌های مختلف خواهد شد. البته قانون به مجری قوی، کارآمد و شجاع نیازمند است که بدون کم و کاست اجرایی شود در غیر این صورت نه تنها قانون مسکوت می‌ماند بلکه موجودیت خود را نیز از دست می‌دهد و افراد جامعه را به سوی قانون‌گریزی سوق می‌دهد. امروزه این واقعیت را باید بپذیریم که بخش بزرگی از قانون‌گریزی و بی‌تفاوتی افراد جامعه و عدم اجرا شدن برخی قوانین در کشور به علت عدم اجرای صحیح است که این تبعیض و بی‌تفاوتی باعث ایجاد نوعی تضاد فرهنگی در جامعه شده که از این ناحیه بر پیکره جامعه ضربه‌های فرهنگی، اقتصادی و سیاسی وارد آمده است. قانون‌های خوب بسیار وضع و تصویب شده است. آیا همه این قانون‌های خوب، خوب اجرا شده‌اند؟ آیا قانونمندی جامعه سیر صعودی و هدفداری را دنبال کرده است؟ آیا قانون‌گریزی و قانون‌ستیزی سیر نزولی و هدفداری داشته است. در پاسخ به همه این سولات و سولات هم سطح این باید چنین ابراز داشت که ابزار قانون در جامعه ما دستخوش تحولات سیاسی شده به طوریکه در برخی موارد گروه‌های ذینفع بدون در نظر گرفتن منافع عمومی در اجرا شدن و یا نشدن قوانین منافع خاص را دنبال کرده‌اند، بر همین اساس بر شالوده قانون نقصان ایجاد شده، نقصانی که گاه خلاقیت و نوآوری و در کل تکاپو و حس جستجوگری جامعه را دچار رکود کرده، در این میان کسانی بودند که از عمق جان فریاد زده‌اند ولی

مصاحبه اختصاصی

مصاحبه با برترین‌های حوزه مهندسی ژنتیک و ایمنی زیستی کشور در سومین همایش ملی ایمنی

زیستی و مهندسی ژنتیک

تهیه و تنظیم: امیر فرناش

سومین همایش ملی ایمنی زیستی و مهندسی ژنتیک با تقدیر از برترین‌های این حوزه در حوزه پژوهش، تولید و اطلاع‌رسانی خاتمه یافت. در مراسم اختتامیه سومین

همایش ملی ایمنی زیستی و مهندسی در بخش مراکز پژوهشی برتر از پژوهشگاه رویان جهاد دانشگاهی به دلیل فعالیت‌های پژوهشی چشمگیر در حوزه مهندسی ژنتیک حیوانات و تولید حیوانات تراریخته تقدیر شد. در بین مراکز تولیدکننده نیز شرکت سیناژن به دلیل فعالیت‌های چشمگیر در زمینه تولید و تجاری سازی داروهای نو ترکیب به عنوان مرکز برتر مورد تقدیر قرار گرفت. در این مراسم که با حضور دکتر قانع، معاون تحقیقات و فناوری وزیر بهداشت برگزار شد همچنین از خبرنگاران برتر در

سال گذشته، اطلاع رسانی دقیق و سریع و رویکرد علمی و انعکاس بی طرفانه اخبار این حوزه حائز رتبه اول اعلام شد. ندا نظری و رضا یغمایی از خبرگزاری مهر هم به صورت مشترک حائز رتبه اول شدند. سوادکوهی از رادیو

جوان، زهرا حاجیان از روزنامه خراسان و شفیعی و رادیا از خبرگزاری آفتاب هم حائز رتبه-های دوم تا چهارم شدند. در این مراسم همچنین از دکتر فاطمه ذاکر تولایی از دانشگاه فردوسی مشهد و دکتر حسین عسگری از دانشگاه شهید بهشتی به عنوان سخنرانان برتر سومین همایش ملی ایمنی زیستی و مهندسی ژنتیک تقدیر شد. در ادامه ضمن تقدیر از ارائه‌دهندگان پوسترهای برتر و برگزیدگان مسابقات دانش‌آموزی

در زمینه مهندسی ژنتیک نیز تقدیر شد.

انجمن ایمنی زیستی تلاش‌ها و زحمات تمامی این عزیزان را پاس می‌دارد و از اینکه در کنار چنین افرادی فعالیت می‌کند به خود می‌بالد و تبریکات ویژه و صمیمانه خود را تقدیم می‌کند.

حوزه مهندسی ژنتیک و ایمنی زیستی که با داوری مجموعه آثار ارسالی به دبیرخانه همایش انتخاب شده‌اند تقدیر شد. در این بخش علی شمس، خبرنگار و سردبیر سرویس علمی فناوری خبرگزاری دانشجویان ایران (ایسنا) به دلیل پیگیری مستمر اخبار این حوزه طی ۱۰

جهت آشنایی بیشتر با برترین‌های حوزه مهندسی ژنتیک در سومین همایش ملی ایمنی زیستی و مهندسی ژنتیک، مصاحبه‌ای با برخی از این عزیزان صورت گرفته است در زیر می‌خوانید.

مصاحبه اختصاصی با سرکار خانم ندا نظری از خبرگزاری مهر

شاید بتوان با توجه به شاخص‌هایی چون تعداد اخبار و کیفیت آنها و نتیجه‌گیری که از آنها به عمل آمده دلایلی را برای انتخاب من به عنوان خبرنگار برتر در نظر گرفت. اخباری که در خبرگزاری مهر ظرف مدت سالهای ۸۶ تا ۸۸ در زمینه بیوتکنولوژی و ایمنی زیستی منتشر شد، در صدر جدول آماری اخبار سایر رسانه‌ها بود. از سوی دیگر این اخبار بیشتر به صورت پرونده‌ای و چالش برانگیز با ذکر مهمترین مشکلات و موانع تهیه شده بود و تلاش کرده بودیم نظرات مخالف و موافق را در این خصوص انتشار دهیم.

سوال: لطفا خودتان را برای خوانندگان ما معرفی کنید؟

پاسخ: ندا نظری جانشین دبیر سرویس فناوری‌های نوین خبرگزاری مهر

سوال: شما در سومین همایش ملی ایمنی زیستی به عنوان خبرنگار برتر انتخاب شدید، لطفا در مورد فعالیت خودتان و علت انتخاب شما برای خوانندگان بیشتر ما توضیح دهید؟

پاسخ: درباره علت انتخاب من به عنوان خبرنگار برتر در همایش ایمنی زیستی باید از هیئت داوران پرسید اما

پاسخ: متأسفانه در انجمن ایمنی زیستی عضویت ندارم اما قطعاً برای عضویت در آن علاقه‌مند هستم.

سوال: شما به عنوان یک خبرنگار مهمترین موانع توسعه مهندسی ژنتیک و ایمنی زیستی در کشور را در چه می‌دانید؟

پاسخ: مهمترین موانع پیشرفت در عرصه بیوتکنولوژی مانند موانعی که بر سر راه بسیاری پیشرفت‌های دیگر در کشور وجود دارد، شاید کم‌دانشی برخی مدیران اجرایی، عدم داشتن تخصص لازم و درک آنها از تحقیق و پژوهش، اعمال سلاقی شخصی برای رسیدن به منافع شخصی، داشتن سوگیری و حب و بغض، کمبود امکانات و تجهیزات و... باشد.

سوال: به نظر شما علت عدم اجرای قانون ایمنی زیستی ترد مدیران میانی است یا قابل اجرا نبودن آن؟

پاسخ: در این زمینه واقعاً نمی‌توان نظر خاصی بدهم اما تصور می‌کنم زمانی که قانونی اجرا نمی‌شود به دلیل این است که یا مدیران اجرایی برای اجرای آن مشکل دارند یا مشکل از قانون است که ممکن است قابلیت اجرا در برخی موارد نداشته باشد. از سوی دیگر وقتی نظارتی بر اجرای قانون وجود نداشته باشد قانون زمین می‌ماند.

سوال: شما رمز موفقیت خود را در این عرصه در چه می‌دانید؟

پاسخ: علاقه و انگیزه درونی بالا در رابطه با مقوله‌های علمی و فناوری باعث می‌شود که در این عرصه تلاش بیشتری داشته باشم. انگیزه پیشرفت علمی کشور نیز برای من بخش دیگری از نیروی محرکه برای کند و کاو در اخبار علمی و فناوری است. در این میان بیوتکنولوژی و چالش‌های موجود آن به عنوان یکی از مقوله‌های علمی و فناوری و راهکارهای پیشرفت کشور در عرصه کشاورزی و پزشکی توجه من را به خود جلب کرد و با کمک محققان برجسته این حوزه توانستیم اطلاع‌رسانی جامعی در این زمینه داشته باشیم. در کل می‌توان گفت همین علاقه و انگیزه درونی به مقولات علمی و امید برای حل موانع، رمز به زعم شما موفقیت اینجانب در این عرصه به خصوص است.

سوال: با انجمن ایمنی زیستی و فعالیت‌های آن چقدر آشنا هستید؟

پاسخ: با انجمن ایمنی زیستی و فعالیت‌های آن از طریق همایش‌ها و برنامه‌های علمی که برگزار می‌کند تا حد زیادی آشنایی دارم.

سوال: آیا عضو انجمن ایمنی زیستی هستید؟

مصاحبه اختصاصی با آقای علی شمس از باشگاه خبرنگاران جوان

در حوزه اخبار علمی و فناوری به عنوان خبرنگار و سردبیر فعالیت دارم.

سوال: چه قدر با انجمن ایمنی زیستی و فعالیت‌های آن آشنا هستید؟

سوال: لطفاً خودتان را برای خوانندگان ما معرفی کنید.

پاسخ: علی شمس، متولد ۱۳۵۶ و دانش‌آموخته

کارشناسی شیمی کاربردی و کارشناسی ارشد تحقیق در ارتباطات اجتماعی هستم و حدود ۱۲ سال است که

محصولات تراریخته بوده، به نحوی مضاعف مورد توجه فعالان این حوزه و رسانه‌ها قرار داشته است. با توجه به جایگاه و مرجعیت این انجمن به عنوان عالی‌ترین نهاد علمی تخصصی کشور در حوزه مباحث ایمنی زیستی از بدو تشکیل انجمن، ارتباط نزدیکی با آن داشته و براساس وظیفه حرفه‌پی خود در کنار مسوولان و مدیران دستگاه‌ها و نهادهای مختلف ذی ربط به انعکاس دیدگاه‌ها و نظرات کارشناسی اساتید و متخصصان عضو انجمن در قالب خبر، مصاحبه، گزارش و ... پرداخته‌ام.

سوال: شما در سومین همایش

ملی ایمنی زیستی به عنوان خبرنگار برتر انتخاب شدید، لطفا در مورد فعالیت‌های خود و علت انتخابتان برای خوانندگان توضیح دهید.

پاسخ: علوم زیستی، زیست فناوری و رشته‌های مرتبط از مهمترین و رو به رشدترین حوزه‌های علمی و فناوری است و با توجه به وظیفه حرفه‌پی خود از بدو فعالیت در حوزه اخبار علمی به صورت ویژه اخبار تازه‌ترین تحولات و پیشرفت‌های

داخلی و خارجی این حوزه را دنبال کرده‌ام. همچنان که استحضار دارید، فناوری زیستی در کشور ما در کنار دستاوردها و پیشرفت‌های چشمگیری که در بخش‌های مختلف داشته طی سال‌های اخیر با مشکلات و حواشی متعددی هم مواجه بوده که حساسیت و دقت مضاعفی را در انتشار اخبار این حوزه ایجاب می‌کند. از جمله ویژگی‌ها و نکاتی که در روند تهیه و انتشار اخبار در حوزه زیست فناوری و

پاسخ: انجمن ایمنی زیستی با توجه به نوپا بودن نسبی این حوزه از انجمن‌های علمی نسبتاً جدید است که نزدیک به یک دهه از تشکیل رسمی آن می‌گذرد با این حال به جرات می‌توان گفت این انجمن به همراه معدود انجمن‌های علمی تخصصی دیگر فعال در این حوزه مثل انجمن بیوتکنولوژی و انجمن ژنتیک ایران از فعالترین و پویاترین انجمن‌ها در بین چند صد انجمن علمی فعال در کشور هستند. با توجه به مشکلات و چالش‌هایی که در روند توسعه فناوری زیستی در کشور وجود دارد، انجمن ایمنی زیستی در رویکردی مسئولانه، مرجعی برای پیگیری و اعلام

شفاف دیدگاه‌ها و نظرات علمی و کارشناسانه اساتید، متخصصان و فعالان عرصه زیست فناوری، مهندسی ژنتیک و ایمنی زیستی کشور بوده و برخلاف اغلب انجمن‌های علمی، جایگاه و نقش خود را به برگزاری چند همایش و کارگاه آموزشی و انتشار نشریات تخصصی و اموری از این دست محدود نکرده و در حد امکان و توان خود در قامت یک تشکل مردم نهاد علمی در جهت ارائه و اعمال هر چه بیشتر دیدگاه‌های کارشناسی در سیاستگذاری‌ها،

برنامه ریزی‌ها و امور اجرایی این حوزه تلاش کرده است. با توجه به اهمیت زیست فناوری و فعالیت‌های گسترده صورت گرفته در این حوزه در داخل و خارج کشور از بدو فعالیت در حوزه اخبار علمی و فناوری، آشنایی و ارتباط نزدیکی با مباحث مربوط به این حوزه داشته‌ام. بحث ایمنی زیستی صرف نظر از اهمیت و جایگاه خاص آن از آن جا که در سال‌های اخیر، محور عمده مباحث گسترده مطرح شده پیرامون تولید

شده در این حوزه از سوی برخی متخصصان مطرح بوده است. تعلیق چندین ساله کشت محصولات تراریخته و روند نسبتاً طولانی تدوین و تصویب قانون ملی ایمنی زیستی و آیین نامه اجرایی آن نیز از مسائل و مشکلات مطرح در این حوزه است که به زعم برخی صاحب نظران از وجود کاستی‌هایی در حوزه سیاستگذاری و اجرا و فقدان عزمی جدی در رفع موانع توسعه این حوزه راهبردی فناوری در کشور حکایت دارد. امید می‌رود با تداوم تلاش‌ها و پیگیری‌های انجمن‌های علمی و متخصصان این حوزه و رویکرد حمایتی و مساعدت‌هایی که دولت و مجلس شورای اسلامی نسبت به توسعه فناوری‌های راهبردی در کشور دارند شاهد رفع هر چه سریعتر این مشکلات باشیم.

سوال: به عنوان یک روزنامه نگار علمی نظر شما درباره محصولات تراریخته و موانع ایجاد شده در استفاده از این فناوری حیاتی چیست؟

پاسخ: بی‌تردید همان قدر که بهره‌گیری اصولی و آگاهانه از زیست فناوری در توسعه و پیشرفت و رفاه بشر، شیرین و دل‌چسب است؛ ورود ناآگاهانه و غیر اصولی، عدم تدوین قوانین مستحکم و نظارت دقیق، مستمر و بی‌اغماض بر اجرای آن‌ها و سهل انگاری در قبال تخلفات و سهل انگاری‌های احتمالی می‌تواند سلامت شهروندان و توسعه پایدار را به مخاطره بیندازد. ضرورت نظارت و کنترل دقیق محصولات حاصل از دستورزی ژنتیکی چیزی است که همه اعم از موافقان و مخالفان محصولات تراریخته بر آن تاکید دارند و چه بسا اگر دست‌اندرکاران تولید و موافقان سرسخت محصولات تراریخته هم به عنوان یک مصرف کننده در معرض انتخاب محصولات طبیعی حاصل از کشاورزی سنتی و محصولات تراریخته قرار بگیرند، محصولات طبیعی و ارگانیک را ترجیح بدهند. همچنان که بسیاری، این قبیل محصولات را به محصولات کشاورزی مدرن و بهره گرفته از انواع

ایمنی زیستی مدنظر داشته‌ام، خبررسانی مستمر و همه جانبه در خصوص فعالیت‌ها و دستاوردهای پژوهشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی، شوراها و تشکیلات سیاستگزاری و صاحب نظران حوزه‌های مختلف زیست فناوری و ایمنی زیستی، ارتباط مستمر با نهادها و مراکز مختلف مرتبط، انجمن‌های تخصصی و فعالان این حوزه و تلاش در بی طرفی کامل و رویکرد علمی در انعکاس دیدگاه‌ها و نظرات موافق و مخالف و پرهیز از هر گونه جهت‌گیری احساسی و غیر علمی در انعکاس دیدگاه‌های مختلف بوده است. همچنین با توجه به بحث‌های جدی موافقان و مخالفان در این حوزه، تلاش شده که اطلاع رسانی در فضایی به دور از جنجال‌ها و موضع‌گیری‌های احساسی و کاملاً علمی، منطقی و تخصصی باشد. توجه به صحت اخبار و انعکاس دقیق مطالب با توجه به تخصصی بودن و حساسیت‌های اطلاع رسانی در این حوزه، سرعت در اطلاع رسانی و پیگیری مستمر روند تحولات این حوزه از دیگر رویکردهای مورد توجه در خبررسانی این حوزه بوده است.

سوال: به عنوان یک خبرنگار، مهمترین موانع توسعه مهندسی ژنتیک و ایمنی زیستی در کشور را در چه می‌دانید؟

پاسخ: همچنان که گفته شد، توسعه فناوری زیستی در کشور با موانع و مشکلاتی همراه بوده که شاید در کمتر حوزه علمی و فناوری دیگری در کشور چنین مسائلی وجود داشته یا نمود یافته باشد. بخشی از این مسائل به ماهیت خاص این حوزه و ارتباط آن با مباحث زیستی و حساسیت‌های خاص آن بر می‌گردد و کمابیش در تمام دنیا متخصصان این حوزه با چنین حساسیت‌ها و مسائلی مواجهند اما در کنار این مشکلات انتقادهایی هم در خصوص عملکرد نهادهای سیاستگذار، میزان و نحوه اختصاص اعتبارات توسعه زیست فناوری و روند اجرای اسناد راهبردی تدوین

فناوری زیستی و تولید محصولات تراریخته هم مانند هر فناوری دیگر با مسائل و ملاحظات همراه است همچنان که در مورد سایر فناوری‌ها از نیروگاه‌ها و تجهیزات و تکنیک‌های تشخیصی درمانی پزشکی هسته‌ای گرفته تا تأثیرات امواج الکترومغناطیسی و سایللی مثل تلفن‌های همراه، دستگاه‌های ماکروویو، رادیو و تلویزیون و ده‌ها وسیله دیگر ملاحظات و حساسیت‌هایی وجود دارد، اما بهره‌گیری از فواید کاربردهای آنها به دلیل ترس از تبعات و مخاطرات احتمالی این فناوری‌ها و تجهیزات نفی نشده است. این که کشت محصولات تراریخته تا چه حد بی‌خطر خواهد بود و برای غلبه بر مخاطرات احتمالی چه باید کرد احتیاج به سال‌ها تحقیق از سوی مؤسسات واجد شرایط، مطمئن و بی‌طرف دارد، همچنان که تحقیقات درباره خطرات احتمالی سایر فناوری‌ها از جمله تأثیرات امواج الکترومغناطیسی و ... به موازات تحقیقات و پیشرفت‌ها در این حوزه سال‌ها در حال انجام است و تا زمانی که از آن فناوری‌ها استفاده می‌شود. باب تحقیق در این حوزه‌ها هم باز خواهد بود. متوقف نگهداشتن استفاده از یک فناوری پیشرفته و راهبردی به امید کسب اطمینان از ایمنی کامل آن با تأخیر در روند تصویب و اجرای قوانین و آیین‌نامه‌ها بی‌توجه به نظرات و انتقادات کارشناسان و متخصصان زیست فناوری و ایمنی زیستی به منزله فراری بی‌حاصل از مواجهه اصولی با صورت مساله مهمی است که دیر یا زود باید با آن روبرو شد.

با روند شتابناک توسعه محصولات تراریخته و گرایش کشورهای مختلف توسعه یافته و در حال توسعه به استفاده از این فناوری که با توجه به شرایط موجود امری کاملاً اجتناب ناپذیر است، تعلل در این حوزه می‌تواند زیانهای جبران ناپذیری در پی داشته باشد. درس گرفتن از تجربه تلخ چند دهه عقب ماندگی در فناوری هسته‌ای به دلیل بی‌توجهی‌ها و غفلت‌های صورت گرفته در نیم قرن پیش ایجاب می‌کند که با

سموم و آفت‌کش‌های شیمیایی که زیان‌های مستقیم و غیرمستقیم آن‌ها بر سلامت انسان و محیط زیست ثابت شده ترجیح می‌دهند؛ اما مساله اصلی اینجاست که آیا استفاده از محصولات تراریخته یک انتخاب است یا ضرورتی اجتناب ناپذیر؟ آیا کشاورزی امروز و تولید محصولات طبیعی می‌تواند پاسخگوی نیازهای فزاینده جمعیت رو به افزایش جهان باشد؟ با رشد شتابناک جمعیت جهان که پیش‌بینی می‌شود طی سه، چهار دهه آینده از مرز ۹ میلیارد نفر فراتر رود برای تامین نیازهای غذایی مردم باید یک میلیارد هکتار به زمین‌های کنونی کشاورزی اضافه و میزان آب استفاده در بخش کشاورزی هم چند برابر شود. همچنین برای تولید این حجم مواد غذایی مصرف نهاده‌های کشاورزی به ویژه نیتروژن چند برابر می‌شود که منجر به مرگ بیولوژیک در خاک خواهد شد و این همه در حالی است که کاهش روز افزون منابع آبی و زمین‌های زراعی در کنار افزایش هزینه‌ها از هم اکنون جهان را با بحران یک میلیارد گرسنه مواجه کرده است. در این شرایط افزایش تولید محصول در واحد سطح، افزایش ماندگاری محصولات و کاهش ضایعات با بهره‌گیری از فناوری زیستی، نانو فناوری و سایر فناوری‌های نوین در عرصه کشاورزی تنها راهی است که می‌تواند چشم‌انداز تیره امنیت غذایی بشر در آینده را روشن کند. زیست فناوری کشاورزی و تولید محصولات دستوری شده (تراریخته) علاوه بر افزایش تولید محصولات زراعی می‌تواند هزینه‌ها و زیان‌های اقتصادی، بهداشتی و زیست محیطی مصرف سموم و آفت‌کش‌های شیمیایی که سالانه میلیون‌ها دلار برای تولید و خرید آنها هزینه می‌شود را حذف و سود خالص کشاورزان را افزایش دهد. ضمن این که محصول نهایی نیز در مقایسه با مشابه سنتی آن سالم‌تر بوده و فاقد هر گونه بقایای سموم است که می‌تواند عوارض سوئی را بر روی سلامتی مصرف‌کنندگان برجای بگذارد. البته تردیدی نیست که بهره‌گیری از

فعالیت می‌کردند. از همان زمان مطالعاتی روی این محصولات داشتیم. در زمانی که به رسانه‌های کشور پیوستم نیز این موضوع را دنبال کردم و در اولین نشستی که در این زمینه با حضور دکتر کلاتری وزیر سابق کشاورزی برگزار شد حضور داشتم. پس از مدتی متأسفانه مسئولان کشور به خصوص سازمان حفاظت از محیط زیست در مقابل محققان کشور سنگ اندازی می‌کردند و مانع ورود محصولات بیوتکنولوژی تولید داخل به بازار مصرف می‌شدند. این ممانعت اصلاً سیاسی نبود و در دولت‌های مختلف بنا به دلایل متفاوت وجود داشت. اما همین گروه با ورود محصولات خارجی به کشور مخالفتی به عمل نمی‌آوردند. من بر اساس وظیفه خودم برای آگاه سازی مردم از بی خطر بودن محصولات دست ورزی شده ژنتیک تلاش می‌کردم و علاوه بر معرفی این محصولات، تمامی اخبار مرتبط با این موضوع در دنیا را منتشر می‌کردم. در یادداشتی هم که در روزنامه تهران امروز داشتم برنج دست ورزی شده محققان کشور را با عنوان "برنج دردسر ساز" معرفی کردم و در آن یادداشت تأکید کردم که تلاش محققان کشور با مانع تراشی برخی مسئولان در انبارها خاک می‌خورد و ... فکر می‌کنم علت انتخاب من به عنوان نفر برتر همین پیشینه باشد. پیشینه‌ای که سبب شد خبرگزاری مهر تا سال ۹۰ در این زمینه رسانه پیشرو باشد.

سوال: شما رمز موفقیت خود را در این عرصه در چه می‌دانید؟

پاسخ: کسب یک رتبه نمی‌تواند موفقیتی محسوب شود که بخواهم برای آن رمزگشایی کنم. آنچه اهمیت دارد بالعقل شدن توان بالقوه محققان بیوتکنولوژی کشور است که من هم سعی کردم هر چند در آزمایشگاه‌ها حضور ندارم اما برای آن تلاش کنم. به طور حتم مسئولان بیوتکنولوژی کشور به خصوص انجمن متوجه این حضور من و سایر رسانه‌های کشور شده‌اند.

ورود به موقع به حوزه فناوری‌های جدید از جمله زیست فناوری جای پای محکمی در این حوزه‌های راهبردی کسب کنیم و باور داشته باشیم که در غیر این صورت جبران عقب ماندگی‌ها در بازار پر رقابت محصولات زیست‌فناوری اگر غیرممکن نباشد قطعاً آسان نخواهد بود.

سوال: لطفاً خودتان را برای خوانندگان ما معرفی کنید؟

پاسخ: بنده رضا یغمایی هستم و در رشته مهندسی کشاورزی از دانشگاه تهران فارغ التحصیل شده‌ام. حدود ۱۰ سال سابقه فعالیت در رسانه‌های کشور را دارم. خبرگزاری مهر، روزنامه ایران، روزنامه تهران امروز، رادیو جوان، رادیو اینترنتی ایران صدا، سالنامه همشهری، همشهری آنلاین و ... از رسانه‌هایی بوده که در آنها همکاری و فعالیت داشته‌ام. هم اکنون مدیر اتاق خبر خبرگزاری مهر هستم اما پیش از مسئولیت در اتاق خبر خبرگزاری مهر به عنوان دبیر سرویس فناوری‌های نوین خبرگزاری مهر فعالیت می‌کردم.

سوال: شما در سومین همایش ملی ایمنی زیستی به عنوان خبرنگار برتر انتخاب شدید، لطفاً در مورد فعالیت خودتان و علت انتخاب شما برای خوانندگان بیشتر ما توضیح دهید؟

پاسخ: همانطور که عنوان کردم در رشته مهندسی کشاورزی فارغ التحصیل شده‌ام که یکی از مهمترین شاخه‌ها و مباحث آن بیوتکنولوژی است که هر چند در کشور ما نوپا می‌باشد اما بنده از همان دوران دانشگاه در همکاری کوتاه مدتی که با موسسه بیوتکنولوژی کشاورزی که در آن زمان مسئولیت آن به عهده دکتر بهزاد قره یاضی بود داشتم با اهمیت این رشته مهم و با ارزش آشنا شدم. در همان زمان دکتر قره یاضی و توحیدفر که تصور می‌کنم دانشجوی دکتر قره یاضی بود روی محصولات دست‌ورزی شده

پاسخ: محققان بیوتکنوژی کشور پیشرو و پیشگام هستند و جایگاه علمی ایران و همچنین تولیدات علمی و مقالات محققان کشور در نمایه‌های مطرح جهانی همچون آی اس آی نشان می‌دهد در زمینه نیروی انسانی متخصص کمبودی نداریم اما آنچه مانع اصلی است باور مسئولان کشور است که محققان بیوتکنوژی سالهاست با آن درگیر هستند. باوری که تنها محصولات وارداتی را مفید و شیرین می‌داند و نیم نگاهی هم حتی به تولید داخل ندارند.

انجمن ایمنی زیستی ایران
Biosafety Society of Iran

سوال: با انجمن ایمنی زیستی و فعالیت‌های آن چقدر آشنا هستید و آیا عضو انجمن هستید؟

پاسخ: انجمن ایمنی زیستی را نیز به خوبی می‌شناسم و با فعالیت‌های آن آشنایی دارم اما چون مدتهاست از رشته علمی که تحصیل کردم دور شدم فکر نمی‌کنم بتوانم حضور تخصصی در این انجمن داشته باشم اما

می‌توانم به مسئولان آن پیشنهاد کنم با ایجاد یک سایت خبری یا خبرگزاری علمی و جذب خبرنگاران برتر زمینه‌ای مناسب برای معرفی و ترویج بیوتکنولوژی فراهم کنند. به طور حتم در صورت تحقق چنین پیشنهادی من در خدمت این انجمن خواهم بود.

سوال: شما به عنوان یک خبرنگار مهمترین موانع توسعه مهندسی ژنتیک و ایمنی زیستی در کشور را در چه می‌دانید؟

خوانندگان گرامی

به اطلاع می‌رساند مصاحبه با سایر برندگان در سومین همایش ملی ایمنی زیستی و مهندسی ژنتیک در شماره‌های بعدی ارائه خواهد شد.

ارتباط با ما

از کلیه علاقمندانی که مایلند مطالب مرتبط با ایمنی زیستی شامل خبر، گزارش و یا مقاله را در این نشریه منتشر کنند مطالب خود را به صورت فایل Word به آدرس پست الکترونیک دبیرخانه انجمن ایمنی زیستی ارسال نمایند. بدیهی است ارسال مطالب به منزله چاپ قطعی آنها نبوده و در صورت چاپ، نشریه در ویراستاری مطالب آزاد است. همچنین عزیزانی که مایل به ارائه آگهی در این نشریه هستند می‌توانند برای اطلاعات بیشتر از طریق تلفن‌ها و یا پست الکترونیک با دبیرخانه انجمن تماس حاصل فرمایند. دبیرخانه انجمن ایمنی زیستی ایران ضمن قدردانی و امتنان از بذل توجه کلیه اساتید، دانش پژوهان، صاحب‌نظران و خوانندگان گرامی، از هرگونه انتقاد، پیشنهاد و اظهار نظر جهت تکمیل و تصحیح این مجموعه در شماره‌های بعدی آن استقبال خواهد نمود. شایان ذکر است، درج مطالب در این نشریه الزاماً به معنی رد یا قبول دیدگاه نویسنده محترم از سوی انجمن ایمنی زیستی ایران نمی‌باشد.

برای ارتباط بیشتر و ارائه نظرات و پیشنهادات خود برای بهبود عملکرد انجمن، بهبود مطالب و درج نظرات، می‌توانید با ما در تماس باشید.

انجمن سایت آدرس : www.biosafetysociety.ir

الکترونیک پست آدرس : biosafetysocietyofiran@gmail.com

تلفن: ۰۹۱۲۲۱۹۱۷۸۷ تلفکس: ۴۴۵۸۰۳۷۵

*جهت آگاهی از نحوه عضویت و دریافت فرم مربوطه نیز می‌توانید به سایت انجمن مراجعه کنید .
شایان ذکر است که کلیه مراحل ثبت عضویت الکترونیکی و از طریق سایت و پست الکترونیکی است.